PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir

Leto XXI. Št. 41 (6019)

TRST, četrtek 18. februarja 1965

JOHNSONOVA POSVETOVANJA V ZVEZI Z JUGOVZHODNO AZIJO

De Murville bo obrazložil Johnsonu načrt o nevtralizaciji Vietnama?

Včeraj se je predsednik posvetoval z Eisenhowerjem - Živahna diplomatska dejavnost - Novi pozivi v ZDA, naj se spor reši s pogajanji - Faure predlaga ZDA priznanje Kitajske in poudarja, da je upor v Južnem Vietnamu ljudski

WASHINGTON, 17. — Predsednik Johnson se je posvetoval danes z bivšim predsednikom Eisenhowerjem o položaju v Vietnamu. Po razgovoru je predstavnik Bele hiše izjavil, da sta Johnson in Eisenhower govorila tudi o drugih svetovnih zadevah. Poleg tega je Eisenhower poročal Johnsonu o svojih stikih v Londonu, kjer se je udeležil Churchillovega pogreba.

Pozneje je Johnson govoril na zborovanju privatne organizacije ameriških industrijskih predstavnikov. Izjavil je, da ZDA «ne skušajo raztegniti vojne» v Vietnamu, toda «vsakdo mora razumeti, da bodo nadaljevale obrambo svobode».

«Naše akcije, ki se bodo nadaljevale, je dodal predsednik, bodo upravičene akcije in potrebne zaradi stalnega napada drugih. Povračilni ukrepi, ki jih bodo ZDA izvedle zaradi akcije vietnamskih komunistov, bodo umerjeni in primerni.» Izjavil je zatem, da je stanje «zelo resno», in dodal, da je smoter ZDA «braniti Južni Vietnam». Toda ZDA «nimajo nobene ambicije v Vietnamu».

V Washington ugotavljajo, da je tudi prihod francoskega zunanjega ministra de Murvilla v Washington v sedanjem trenutku važen tudi v zvezi z Vietnamom. Domnevajo, da bo de Murville sporočil de Gaullove predloge o francoskem načrtu za nevtralizacijo držav bivše Indokine. Dalje so mnenja, da bo de Murville poročal Johnsonu o kitajskem stališču, kakor so ga mogli ugotoviti v okviru francosko-kitajskih diplomatskih stikov. Poleg tega se nadaljujejo stiki med Washingtonom in Londonom zlasti v zvezi z razgovori, ki jih je angleški minister Thompson imel z Gromikom. Pričakujejo se tudi novi razgovori med ameriškim predstavnikom v OZN Stevensonom in tajnikom U Tantom glede morebitne akcije, ki naj bi bila povezana z OZN. V sredo pa bo nov sestanek med ameriškim in kitajskim poslanikom v Varšavi.

Razgovori de Murvilla z Deanom Ruskom in predsednikom Johnsonom se bodo začeli jutri zjutraj in bodo trajali vsaj tri dni Ameriški poslanik v Parizu Charles Bohlen je že poročal predsedniku Johnsonu o svojih pripravljalnih razgovorih v Parizu. Uradno poudarjajo v Washingtonu, da se ameriško stališče ni spremenilo in odločno nasprotujejo predlogom o nevtralizaciji jugovzhodne Azije. Dalje pravijo, da je treba pred kakršno koli konferenco prekiniti «komunistični napad». Vendar pa so politični opazovalci mnenja, da bodo skušali najti podlago za «častno in zadovoljivo rešitev».

Ameriški poslanik v Sajgonu general Taylor je danes po televiziji izjavil, da je prezgodaj, da bi mogli oceniti posledice ameriškega bombardiranja Severnega Vietnama. Pripomnil pa je: «Menim, da je imelo malo vojaške učinkovitosti. Prednost je predvsem psihološka. Nedvomno omejena akcija, ki smo jo izvedli, in zmeren odgovor dajeta misliti na možnost drugih širših oblik reakcije v prihodnosti.»

Predsednik angleške vlade Wilson je imel danes nov razgovor z ameriškim poslanikom Brucejem, ki se je vrnil s posvetovanj v Washingtonu. Wilson mu je poročal o razgovorih Thomsona s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom.

Ugotavlja, se, da se tudi v ZDA opaža v nekaterih krogih državnega departmaja in v kongresu precejšnji pritisk, naj bi se ZDA izmotale iz sedanje zagate v Južnem Vietnamu. Danes sta se dva demokratična senatorja izrekla za pogajanja. Senator McGoven iz Južne Dakote je izjavil, da «ameriško ljudstvo sicer podpira «politiko povračil» predsednika Johnsona, toda na podlagi pisem, ki jih dobiva od volivcev, meni, da je treba iskati ustavitev ognja in doseči mir s pogajanji. «Predsednik Johnson ve, da bombardiranje Severnega Vietnama ne bo moglo ustaviti gverilske vojne na jugu in da je to bombardiranje lahko izraz želje, da bi se pogajali s položaja sile.»

Senator Frank Church iz Idaha pa je izjavil, da če bi se vojna nadaljevala, bi bilo «število žrtev nesorazmerno z interesi ZDA in v vsakem primeru bi prišli do pogajanj.» «Ne gre zato za to, da bi vedeli, ali se je treba pogajati, temveč kdaj.»

Bivši predsednik francoske vlade Edgar Faure je na kosilu, ki ga je priredilo združenje angleško-ameriškega tiska v Parizu, takole odgovoril časnikarjem, ki so ga vprašali, kaj bi storil, če bi bil na mestu de Gaulla in predsednika Johnsona: «Če bi bil general, bi storil točno to, kar on dela. Če bi bil predsednik Johnson, bi vprašal za nasvet generala de Gaulla». Faure je mnenja, da je napaka Američanov v tem, da mislijo, da je «vprašanje Vietnama navadna faza borbe med komunističnim in kapitalističnim svetom, in da trdno mislijo, da če ne bi bilo kitajskega maklavelističnega načrta, se v Vietnamu ne bi zgodilo nič od tega, kar se sedaj dogaja». Pripomnil je: «Toda upor v Vietnamu je ljudski. Severni Vietnam in Kitajska ga morda podpirata, toda upor ima svoje lastno življenje. Niti Hanoj niti Peking ne ukazujeta gverilcem Vietkonga».

Faure je nato dejal, da bi moral Johnson, ki seveda ne more poklicati svojih čet od danes do jutri, gledati na zadevo na širši podlagi. Še posebno predlaga priznanje Kitajske. «Kitajska, je dodal Faure, ima psihologijo kolonizirane dežele, ki se z njo slabo ravna, in to globoko občuti. Če bi se to stanje menjalo, bi se številne stvari mogle spremeniti».

Glavni tajnik krščanske konference za vzhodno Azijo pastor Niles, ki je sedaj v Ženevi, je izjavil, da je edino sredstvo za rešitev spora v Vietnamu v pogajanjih. Dodal je, da bi morala pobuda priti od kake velike države, ki ima dobre odnose tako z ZDA kakor s Kitajsko in ki hkrati uživa neoporečen ugled v Aziji. Niles je dalje izjavil, da se ne sme pozabiti, da prav ljudstvo Severnega in Južnega Vietnama plačuje najvišjo ceno vojne. «Govoriti o vojni izključno v političnem merilu pomeni pozabiti človeški element, in to je nedopustno». Končno je Niles dejal, da je zgrešeno misliti, da bi mogla vojna rešiti kateri koli vojni problem in zlasti vietnamski spor. Edino sredstvo za rešitev so pogajanja.

V Južnem Vietnamu se nadaljujejo spopadi med četami Vietkonga in vladnimi četami. Danes je skupina petsto pripadnikov Vietkonga napadla nekatere vladne postojanke v pokrajini Dinh Tuong, samo 32 kilometrov jugozahodno od Sajgona. Vojaški poveljnik in guverner srednjega Vietnama pa je sporočil, da bo «krivec protivladne demonstracije, ki je bila v ponedeljek v Thang Binhu», danes ustreljen.

Razgovor v Rimu V. Popović - M. Zagari

RIM, 17. — (ANSA) — Vladimir Popović, predsednik zunanjepolitične komisije zvezne skupščine SFRJ je danes odpotoval z letališča Fiumicino v Beograd z rednim potniškim letalom. Popović je prispel v Rim v nedeljo 14. t.m. iz Kartuma, kamor je vodil jugoslovansko parlamentarno delegacijo, s katero je obiskal šest vzhodnoafriških držav.

V Rimu je Vladimir Popović imel neuradnem sprejemu z predsedniku zunanjepolitične poslanske komisije s posl. Bertinellijem. Nato se je sestal tudi z državnim podtajnikom za zunanje zadeve M. Zagarijem. Pred odhodom je Popović glede teh razgovorov izjavil: «Imel sem priložnost, da sem se razgovarjal o raznih vprašanjih političnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega značaja glede odnosov med našima državama. Z zadovoljstvom smo ugotovili, da je moč odnose med Italijo in Jugoslavijo še nadalje razvijati.»

Tunizijski predsednik Burgiba in njegova žena (levo) na letališču v Kairu, kjer sta ju pozdravila predsednik Naser in njegova žena

PO ZAOSTRITVI ODNOSOV MED KAIROM IN BONNOM

Socialdemokrati zahtevajo ostavko kanclerja Erharda

Kancler poziva vse stranke na «solidarnost» - ZDA odobravale pošiljanje nemškega orožja Izraelu

BONN, 17. Voditelj socialdemokratske opozicije Erler je na današnji seji parlamenta, na kateri je Erhard govoril o zunanji politiki na Srednjem vzhodu, zahteval odstop sedanje vlade, kateri je očital, da je kriva hudega diplomatskega poraza. Govornik je pripomnil, da odmev neuspeha med svetovno javnostjo dokazuje, da je Zahodna Nemčija utrpela velik neuspeh. «V takih okoliščinah se moramo vprašati, je dodal Erler, ali zvezna vlada pod svojim sedanjim vodstvom in v svoji sedanji sestavi lahko še dalje izvršuje svoje naloge. Dolžnost opozicije je izreči odločen ne vladni politiki, ki se kaže tako neodločna.»

Erler je v svojem govoru obširno kritiziral vse plati notranje in zunanje politike Erhardove vlade in dejal, da so pomanjkljivosti te politike dosegle vrhunec s krizo v odnosih med Bonnom in Izraelom ter med Bonnom in arabskimi državami.

Kancler Erhard, ki je govoril o sedanjem političnem položaju na Srednjem vzhodu, je pozival vse parlamentarne skupine na solidarnost in naj vse stranke podprejo ukrepe vlade v zvezi s krizo v odnosih med Kairom in Bonnom. «Nemška politika, je dejal Erhard, preživlja viharno razdobje, v katero jo je potisnil težaven položaj. Ne sme se gledati na trenutne uspehe ali neuspehe: glavni smoter je imeti pred očmi stalne nemške interese, tako v odnosih do Kaira kakor do Izraela».

Erhard je navedel tri razloge, ki so povzročili sedanjo krizo: 1. Odnosi Nemčije z Izraelom, obremenjeni s tragično preteklostjo. 2. Razdeljena Nemčija in «poskusi SZ, da vzhodnonemška vlada pridobi na ugledu na Bližnjem vzhodu». 3. Kritični mednarodni položaj in «dvoumne spletke tistih, ki skušajo kaliti vode v državah Bližnjega vzhoda».

Iz Bejruta poročajo, da je pomočnik načelnika političnega oddelka v bonskem zunanjem ministrstvu Bocker zaključil svoje razgovore v Jordaniji in Libanonu in se je danes vrnil v Bonn. Bocker je prišel v Jordanijo 14. februarja s pismom Luebkeja za kralja Huseina, katerega je prosil za posredovanje v Kairu. Včeraj pa je sprejel v Bejrutu libanonski zunanji minister Takla. Kakor piše list «Orient», je Bocker zagotovil Takli, da Zahodna Nemčija nima namena za sedaj priznati Izraela in da bonska vlada želi ohraniti in razvijati prijateljske vezi z arabskimi državami.

Predsednik izraelske vlade Eškol pa je danes ob začetku desetega kongresa laburistične stranke «Mapai» izjavil, da je «nemška vlada pokazala strahovito moralno šibkost, ko je popustila pred arabskim izsiljevanjem». Pripomnil je: «Ne pravimo, da mora krivda očetov pasti na sinove, toda tile bi morali vsaj pokazati moralen pogum.»

Eškol je nato dejal, da bi prihodnja leta mogla biti kritična in da čakajo Izrael nove žrtve, da lahko ohrani svojo vojaško moč. Dodal je, da je «sovražnost Arabcev do Izraela bolj ko kdajkoli živa», da so se ameriško-izraelski odnosi okrepili, in Izrael upa, da bodo ZDA spoštovale svoje obveznosti, kar se tiče pridobivanja pitne vode iz morja in izkoriščanja vode reke Jordan. Stiki s Sovjetsko zvezo in socialističnimi državami pa so malo napredovali, toda Izrael bo nadaljeval svoje napore.

Jordanski kralj Husein se je danes vrnil iz Kaira v Aman. Sinoči se je udeležil večerje skupno z Naserjem in Burgibo.

Predstavnik ameriškega departmaja je izjavil, da bodo ZDA z naklonjenostjo proučile zahtevo Zahodne Nemčije, naj posredujejo, da bi bonska vlada «ostala kot edina predstavnica Nemčije na Srednjem vzhodu». Izjavil je tudi, da so bile ZDA naklonjene nekaterim pošiljkam zahodnonemškega orožja Izraelu.

Kakor je znano, je kancler Erhard včeraj izjavil, da upa na ameriško podporo in na podporo drugih zahodnih držav.

Radakrišnan o atomski bombi in Vietnamu

NOVI DELHI, 17. — Indijski predsednik Radakrišnan je ob otvoritvi parlamenta izjavil, da nova kitajska atomska eksplozija verjetno ni daleč. Dodal je: «Kljub temu razvoju smo mi sklenili, da ne bomo začeli izdelovati atomskega orožja. Se dalje se bomo borili za mednarodno sporazumevanje, ki naj odpravi nevarnost jedrske vojne.»

Glede položaja v Vietnamu je Radakrišnan izrazil zaskrbljenost in je dejal, da je Indija v stiku s prijateljskimi državami v zvezi s prizadevanji za sklicanje podobne konference, kakršna je bila v Ženevi.

V zvezi z uvedbo jezika hindi za uraden jezik v Indiji je predsednik obsodil nasilna dejanja v južni Indiji. Pri tem je zagotovil prebivalstvu južne Indije, da bo angleščina skupno z jezikom hindi še vedno uraden jezik.

DANES

Vsa javnost je z ogorčenjem sprejela vest o eksploziji naboja v poslopju švicarske straže v Vatikanu. To je v zadnjih petnajstih letih sedmi atentat v Vatikanu. Zadnji je bil v septembru pred tremi leti.

V Vietnamu ni bilo včeraj posebnih dogodkov. Pač pa je ameriški predsednik Johnson izjavil, da «ZDA ne skušajo raztegniti vojne v Vietnamu» ter da se bodo «naše akcije nadaljevale» in da je «stanje zelo resno», toda ZDA nimajo «v Vietnamu nobene ambicije». Johnson se je včeraj posvetoval z bivšim predsednikom Eisenhowerjem. Veleposlanik general Taylor pa je včeraj v Sajgonu izjavil, da je imelo bombardiranje Severnega Vietnama «malo vojaške učinkovitosti», ter je omenil možnost «drugih, širših oblik reakcije v prihodnosti». Toda hkrati se ponavljajo tudi v ZDA izjave, v katerih se poudarja nujnost rešitve vietnamskega spora s pogajanji, ker «Johnson ve, da bombardiranje ne bo moglo ustaviti gverilske vojne». Bivši predsednik francoske vlade Edgar Faure pa je izjavil, da je «upor v Vietnamu ljudski upor» in da «gverilcem Vietkonga ne ukazujeta niti Hanoj niti Peking». Tudi glavni tajnik krščanske konference za vzhodno Azijo pastor Niles je dejal, da je edino sredstvo za rešitev spora v pogajanjih.

O Vietnamu se bo od danes dalje razgovarjal — poleg o ostalih vprašanjih — francoski zunanji minister Couve de Murville, ki je včeraj odpotoval v ZDA, kjer bo ostal tri dni. Domnevajo, da bo svojemu kolegu Rusku in Johnsonu sporočil de Gaullove predloge o francoskem načrtu za nevtralizacijo ter poročal o kitajskem stališču, kakor so ga mogli ugotoviti v okviru francosko-kitajskih diplomatskih odnosov. Včeraj pa je de Murville poročal o svojem obisku v Pakistanu in Indiji, o čemer je govoril tudi de Gaulle, ki je dejal, da je obisk omogočil ugotoviti naklonjenost francoski tezi tako v Pakistanu kakor v Indiji».

Zahodnonemški kancler Erhard je v parlamentu poudaril včeraj, da preživlja nemška politika «viharno razdobje, v katero jo je potisnil težaven položaj», in je dejal, da «mora biti njen glavni smoter zagovarjati nemške interese tako v odnosih do Kaira kakor do Izraela». Socialdemokrati pa zahtevajo odstop kanclerjeve vlade. Predstavnik bonske vlade je v Bejrutu dejal, da Bonn «za sedaj nima namena priznati Izraela, želi pa ohraniti in razvijati prijateljske vezi z arabskimi državami». — Jordanski kralj Husein, ki se je udeležil predsinočnjim večerje skupno z Naserjem in Burgibo, se je včeraj vrnil iz Kaira v domovino.

Sovjetski maršal Sokolovski je ob obletnici ustanovitve sovjetske armade izjavil med drugim, da je sedaj podlaga sovjetske obrambe raketno orožje, da SZ obsoja ameriške napade na Severni Vietnam, da je bilo poleti 1944 jasno, da bi SZ mogla zmagati tudi sama, da šteje sovjetska vojska sedaj 2.423.000 mož, da je po mnenju izvedencev na svetu za 400.000 megaton jedrskih bomb.

V New Yorku se je sinoči začelo v OZN mednarodno zborovanje, ki ga organizira «Center za proučevanje demokratičnih ustanov» o enciklike «Pacem in terris». Med govorniki bo U Tant, iz Italije Pietro Nenni, iz Jugoslavije pa Vida Tomšič. Zborovanje spremlja 2.200 opazovalcev.

PO OBISKU RAPACKEGA V BRUSLJU

Tesnejše sodelovanje med Poljsko in Belgijo

Sporazum o gospodarskem, tehničnem in industrijskem sodelovanju

BRUSELJ, 17. — Danes so v Bruslju podpisali sporazum o gospodarskem, tehničnem in industrijskem sodelovanju med Belgijo in Poljsko. S tem se zaključuje šestdnevni obisk poljskega zunanjega ministra Rapackega v Bruslju. Dokument določa ustanovitev mešane komisije, ki se bo sestajala enkrat letno, da odloča o izmenjavi študentov, izvedencev in tehničnih informacij ter o proučevanju industrijskih vprašanj.

Uradno sporočilo o razgovorih pravi, da so bili razgovori nadaljevanje Spaakovih razgovorov v Varšavi od 6. do 12. decembra. Govorili so o mednarodnem položaju in o odnosih med obema državama. Obe strani sta poudarili, da bosta v duhu miroljubnega sožitja prispevali k uresničenju ukrepov za napredovanje glede razorožitve in popustitve napetosti. Veliko važnost pripisujeta varnosti v Evropi, ki je bistveni element dobrih odnosov med evropskimi državami. Belgijska vlada je z zanimanjem sprejela na znanje obrazložitev poljske vlade o njenem predlogu za zamrznjenje jedrskega orožja v Evropi in o načrtu za sklicanje konference o evropski varnosti. Obe strani sta ugotovili, da so se njuni pogledi še dalje približali, in sta sklenili nadaljevati posvetovanja. Sporočilo pripominja, da so podpisali sporazum o gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju ter da se bodo v kratkem začela pogajanja za sklenitev konvencije o socialni varnosti in konvencije o sodni pomoči in civilnopravnih odnosih med obema državama.

«Srečanje solidarnosti»

BEOGRAD, 17. — Nad tisoč domačih in tujih umetnikov članov kulturno-umetniških društev in športnikov iz 18. držav Evrope, Azije, Afrike in Amerike, ki so organizirali humane akcije za pomoč prizadetemu prebivalstvu glavnega mesta Makedonije ob potresu, bo sodelovalo na letošnji kulturno-športni manifestaciji «Srečanje solidarnosti», ki bo v spomin na drugo obletnico skopske katastrofe od 26. julija do 2. avgusta v Skopju. Med drugim se pričakuje prihod članov baleta Bolšoj teatra iz Moskve, solistov milanske Scale, velike pariške Opere, folklornih in zabavnih ansamblov iz Dijona, Bratsforda, Bukarešte, Bratislave, Aten, Sofije, Ankare, Alžira in drugih mest. V športnem delu programa te manifestacije bodo sodelovali člani moških in ženskih ekip iz Jugoslavije in drugih držav, ki bodo tekmovali v desetih disciplinah.

Zborovanje o miru v New Yorku

NEW YORK, 17. — Nocoj se je začelo v OZN zborovanje o enciklike «Pacem in terris», ki ga je organiziral «center za proučevanje demokratičnih ustanov». Na zborovanju sodelujejo osebnosti iz štirinajstih držav z vseh zemljepisnih področij in najrazličnejših ideologij.

Med več sto osebnostmi, ki bodo govorile, so politiki, ekonomisti, znanstveniki, literati, filozofi, časnikarji in drugi. Poleg tega se bo zasedanja udeležilo nad 2200 opazovalcev. Na zaključni seji bo govoril glavni tajnik OZN U Tant.

Podpredsednik vlade Nenni s hčerko Giuliano pred odhodom v New York

Bombni atentat ob obzidju Vatikana

Eksplodiral je eksplozivni zavoj, ki je povzročil manjšo škodo - Izjava krožka «Letture Nuove»

RIM, 17. — Preteklo noč ob 1.50 je pred lesenimi vrati, ki v Ulici Porta Angelica vodijo v Vatikan, eksplodiral naboj, pri čemer so popokala stekla na poslopju, v katerem je kasarna švicarske straže. Poškodovana so bila tudi lesena vrata. Tudi na poslopju nasproti kasarne so popokala stekla. Poškodovan je bil tudi avtomobil, ki je bil blizu. Kmalu po eksploziji so prišli na kraj vatikanski orožniki ter funkcionarji rimske policije.

Neki nočni čuvaj je sporočil, da je bil oddaljen od kraja eksplozije sto metrov. Videl je priti dva neznanca z avtomobilom «1800» ali «1500», ki sta se pozneje oddaljila z istim avtomobilom. Ta čuvaj je srečal tudi drugega čuvaja, ki je zasledoval omenjena neznanca. Prav ko sta se pogovarjala, je nastala eksplozija.

Pri nadaljnji preiskavi so ugotovili, da je eksplozijo povzročil zavoj eksplozivne snovi, ki je tehtal nekaj manj kakor kilogram. Precejšnjo škodo so napravili tudi drobci stekla, ki jih je eksplozija zagnala z veliko silo v notranjost palače švicarske straže. Drobci so raztrgali številne zavese in poškodovali projekcijski aparat, ki je bil v dvoreni v pritličju. Policija je ugotovila, da so pri atentatu sodelovale tri osebe: ena je čakala ostali dve v avtomobilu, ki se je ustavil v bližini. Preiskava se nadaljuje.

To je že sedmi atentat v Vatikanu. Zadnji trije so bili izvršeni leta 1950, julija 1962 in septembra istega leta. Leta 1950 so v cerkvi sv. Petra našli neeksplodirano bombo. 14. julija 1962 je eksplodirala bomba v baziliki sv. Petra in povzročila manjšo škodo. 22. septembra istega leta so našli v baziliki sv. Petra zavoje z zažigalnimi snovmi. Kmalu po 18.30 istega dne pa so našli v kapeli sv. Zakramenta nov eksplozivni naboj.

Krožek «Letture Nuove» je objavil nocoj naslednjo izjavo: «Igralci in člani krožka «Letture Nuove», ki ga vodi Gian Maria Volonte so ogorčeni zaradi atentata, ki so ga preteklo noč izvršili proti apostolskim palačam elementi, ki jih je moč identificirati med tistimi, ki so navajeni podobnih manifestacij, ki nimajo nič kaj opraviti s spoštovanjem svobodne debate tudi z različnih stališč. Igralci in člani krožka soglasno želijo, da bi oblasti mogle kmalu osvetliti atentat, ki je upravičeno izzval ogorčenje vseh, ki kakor mi obsojajo, da se še danes uporabljajo podobna sredstva v Italiji, ki je izšla iz odpora.»

HOCHHUTOV «VIKAR» V SENATU

Taviani: «Uprizoritev ‚Vikarja' v nasprotju z določili konkordata»

Prepoved uprizoritve velja le za Rim, ker baje žali «sveti» značaj mesta - Na seji vodstva KD so imenovali štiri namestnike tajnika stranke - Nenni v New Yorku

RIM, 17. — V senatu so bile dopoldne na dnevnem redu interpelacije in vprašanja vseh poslanskih skupin glede prepovedi uprizoritve Hochhutovega «Vikarja», ki jo je igralec Gian Maria Volonté pripravil za svoje povabljence v podzemlju bivše cerkve v Ulici Belsiana v Rimu, popoldne pa so nadaljevali splošno razpravo o državnem proračunu.

Medtem ko je Nencioni (MSI) vprašal, ali vlada smatra, da so predstave, kakršna je «Vikar» v skladu z Lateranskimi pogodbami med Italijo in Vatikanom in poudaril, da so podobne predstave v nasprotju s to pogodbo, ki je sestavni del ustave (člen 7), sta podobno stališče zagovarjala tudi Piasenti (KD) in Lami Starnuti (PSDI). Enako stališče je zagovarjal tudi notranji minister Taviani v svojem odgovoru na interpelacije in vprašanja senatorjev. Ker je konkordat sestavni del Lateranskih pogodb, je po 1. členu, 2. odstavku tega konkordata Rim hkrati tudi «sveto mesto» in zaradi tega niso dopustne manifestacije, ki bi kakorkoli žalile ta njegov značaj.

Toda pri «Vikarju» ne gre niti za Rim, niti za katoliško cerkev niti za katoliško vero, ampak le za papeža Pija XII. in njegovo zadržanje med drugo svetovno vojno, predvsem kar zadeva nacistično preganjanje in uničevanje Židov. Taviani je sicer branil papeža Pija XII. in poudaril, da je skušal pomagati vsem, ki so bili preganjani (vsega tega nihče ne zanika), ni pa mogel navesti, da bi ta papež *javno* nastopil in obsodil preganjanje in uničevanje Židov.

Schiavetti (PSIUP) in Spezzano (KPI) sta bila nezadovoljna z odgovorom ministra, Spezzano je še pripomnil, da minister in prefekt nista pooblaščena, da bi sodila neko gledališko delo. Bonacina (PSI) pa je obsodil poseg policije, ker policija ne more preprečiti dostopa v zasebni krožek. Kar zadeva odlok prefekta, je Bonacina dejal, da je sprožil razna vprašanja, predvsem to, kaj pomeni «rimsko ozemlje», in če za Rim obstoja še vedno predhodna gledališka cenzura. Bonacina je nato polemiziral z zadržanjem komunistov, češ da so sprožili polemike in vprašanja, ki nimajo s tem nobene zveze in so povsem neumestna; pripomnil je, da so komunisti glasovali v ustavodajni skupščini za vključitev konkordata v ustavo (člen 7.), medtem ko so socialisti glasovali proti temu. Bonacina je zahteval, naj vlada pojasni enkrat za vselej pristojnost policije in določi meje prefektove pristojnosti. Poudaril je, da zasebne manifestacije ne morejo spadati med določila konkordata in je zaključil, da se zadeva ne more končati na tem mestu, ker je načela politična vprašanja, ki jih je treba rešiti drugje. Ker je konkordat sestavni del ustave, ga je treba pač spoštovati, «ampak ne enostransko».

Parri (PSI) je dejal med drugim, da je po njegovem mnenju uveljavljenje določila konkordata v primeru uprizoritve «Vikarja» pretirano, ker v njem ni nič, kar bi žalilo sveti značaj Rima, pa naj bo zgodovinska sodbo o nekem papežu taka ali drugačna.

Bergamasco (PLI) je pripomnil med drugim, da je treba spoštovati določbe konkordata, tudi če nam niso všeč, da pa je treba hkrati pojasniti sveti značaj Rima, da bi ga spravili v sklad z okoliščino, da je Rim hkrati prestolnica italijanske države.

V poslanski zbornici so nadaljevali in zaključili splošno razpravo o uzakonitvi vladnih odlokov, na podlagi katerih vlada prevzema nase breme nekaterih oblik obveznega socialnega zavarovanja; odlok, ki vsebuje izredne ukrepe v korist brezposelnih delavcev na področju gradbeništva in odlok, s katerim se priznava izredna dokladа vsem obveznim zavarovancem za invalidnost in starost. Senat je te ukrepe že odobril, poslanska zbornica pa jih bo odobrila s tajnim glasovanjem na enem prihodnjih zasedanj.

Danes se je sestalo vodstvo KD in imenovalo štiri namestnike tajnika stranke, enega za vsako od demokristjanskih notranjih struj: Piccolija za najmočnejšo strujo «Impegno democratico», Forlanija za «Nuove cronache» (Fanfani), Gallonija za «Forze nuove» (levica) in Scalfara za «Centrismo popolare» (Scelba). Imenovali so tudi načelnike raznih uradov: Bisaglio za organizacijo, Arnauda za SPES, Gioio za krajevne ustanove, Vittorina Colomba za vprašanje gospodarstva in dela, Rosatija za vprašanja kulture in šolstva ter Lucifredija za zakonodajno koordinacijo. Na svojo prošnjo je bil odv. Morlino imenovan za predsednika komisije za gospodarsko načrtovanje.

Predsednik vlade Moro je poročal o razgovorih, ki jih je imel s predstavniki strank vladne koalicije, medtem ko je zakladni minister Colombo poročal o gospodarskem položaju.

Seja se bo nadaljevala jutri, ko bodo razpravljali o političnih vprašanjih v zvezi s preosnovo vlade.

Podpredsednik vlade Nenni, ki je včeraj dopotoval v New York na mednarodno zborovanje o enciklike papeža Janeza XXIII. «Pacem in terris», se je danes sestal z raznimi osebnostmi, ki se udeležujejo tega zborovanja. Prvi stik je imel s Stevensonom, ki ga je povabil na kosilo in s katerem sta razpravljala o aktualnih svetovnih vprašanjih. Nenni je seznanil Stevensona z reakcijo italijanskih vladnih krogov in, v splošnem, z reakcijo evropskega javnega mnenja na dogodke v Aziji. Na svečani otvoritvi zborovanja je Nenni imel priliko izmenjati poglede glede perečih mednarodnih vprašanj z generalnim tajnikom OZN U Tantom, s podpredsednikom ZDA Humphreyjem in s številnimi političnimi osebnostmi drugih držav.

Sokolovski o sovjetski vojski

MOSKVA, 17. — Sovjetski maršal Sokolovski je govoril danes na tiskovni konferenci ob 47. obletnici sovjetskih oboroženih sil, ki bo 23. februarja, o sovjetski vojaški moči. Dejal je med drugim, da je po mnenju izvedencev sedaj na svetu za 400.000 megaton jedrskih bomb. Če se od tega odštejejo ameriške, britanske in francoske jedrske bombe, se dobi točna slika sovjetske jedrske sile. Sokolovski je tudi izjavil, da ima sovjetska vojska sedaj 2.423.000 mož pod orožjem.

Zatem je polemiziral s tistimi, ki skušajo zmanjšati vlogo sovjetske vojske v drugi svetovni vojni. Dejal je, da je bilo poleti 1944 jasno, da bi Sovjetska zveza mogla zmagati tudi sama. Izkrcanje zaveznikov v Franciji je samo pospešilo poraz Nemčije. Pripomnil je, da sta tudi predsednik Roosevelt in Churchill priznala, da je Sovjetska zveza več let sama prenašala breme skoraj celotne nemške vojaške moči.

Zatem je kritiziral načrt za ustanovitev večstranske jedrske sile NATO in načrt o atomskih minskih poljih na vzhodni meji Zahodne Nemčije ter obsodil ameriške napade na Severni Vietnam. Nato je Sokolovski izjavil, da je bil v zadnjih letih ves sovjetski obrambni sistem spremenjen in spopolnjen. Podlaga obrambe je sedaj raketno orožje. Sovjetska zveza ima zadostno količino medcelinskih in globalnih raket.

Maršal je dalje izjavil, da je SZ opremila svoje letalstvo z nadzvočnimi letali, opremljenimi z izstrelki z jedrsko konico, in prav tako ima jedrske podmornice z raketami z jedrsko konico. Te podmornice lahko izstrelijo rakete, ne da bi se dvignile na površje.

Na zadevno vprašanje je Sokolovski odgovoril, da je Sovjetska zveza pripravljena umakniti svoje čete iz tujine, če bi zahodne države storile isto. Pripomnil je, da bi v primeru atomske vojne Zahodna Nemčija postala prava puščava že v prvih urah spopada. Če bi vse atomske bombe na svetu eksplodirale, bi izginilo vse življenje na zemlji.

Zasedanje OAE v Adis Abebi

ADIS ABEBA, 17. — Danes se je začelo v Adis Abebi osmo zasedanje začasne komisije Organizacije afriške enotnosti, ki ima nalogo poravnati alžirsko-maroški spor o meji. Komisijo sestavljajo delegati Malija, Etiopije, Slonokoščene obale, Nigerije, Senegala, Sudana in Tanzanije. Naloga komisije je proučiti končni poročili obeh držav in nato sporočiti še zadnja priporočila za dokončno rešitev.

Prizadevanje ZR Nemčije v Džakarti da bi Indonezija ne priznala NDR

Sedanje naglo poslabšanje odnosov med Kairom in Bonnom še ni doseglo vrhunca, ko so se že pokazale skoraj identične težave za zahodnonemško politiko v docela drugem delu sveta — na azijskem jugovzhodu. Novic nekaterih tujih agencij, češ da namerava Indija diplomatsko priznati DR Nemčijo, zahodnonemško časopisje sicer ni objavilo, vendarle so očitno povzročile nemajhno zaskrbljenost bonske vlade.

Težaven položaj, v katerem se je znašla Hallsteinova doktrina o nepriznanju DR Nemčije na Bližnjem vzhodu, in s tem tudi celoten koncept zahodnonemške uradne politike je tako rekoč na dnevnem redu bonskega vladnega kabineta. Za razbodje do 26. februarja, ko bo predsednik državnega sveta DR Nemčije Walter Ulbricht obiskal Kairo, se je bonska vlada odločila za politiko «previdnosti in tihe diplomatske aktivnosti». Našli so tudi posrednika, ki naj bi vplival na Kairo v prid bonskih zamislil — vlado Francove Španije.

V tisku so objavili tudi razgovor predsednika Naserja z bonskim veleposlanikom v Kairu Federerjem Predsednik ZAR je odkrito povedal, da bodo priznali DR Nemčijo, če Bonn takoj ne preneha pošiljati orožja Izraelu. Erhardova vlada je naznanila, da bo iz temeljev vnovič proučila «pošiljanje vojaške pomoči v kritična področja sveta», prav tako pa so za odtenek ublažili bonsko stališče, kar zadeva obisk Ulbrichta v Kairu. V nasprotju z izjavami pred nekaj dnevi trdijo zdaj krogi, ki so blizu banski vladi, da zaradi samega obiska — ne glede na protokolarno diplomatsko raven — ne bi bilo potrebno uporabiti Hallsteinove doktrine in pretrgati odnosov s Kairom, če pri tem ne bi prišlo tudi do formalnega de iure priznanja druge nemške države. Opazovalci v Bonnu opozarjajo tudi na vidno ublažitev ostrine, ki jo je bilo čutiti v napadih tiska in na tako imenovano «arabsko nezvestobo in nehvaležnost». Odločno podporo, ki so jo v sporu z Bonnom te dni dali predsedniku Naserju iraški predsednik Aref, predsednik alžirske vlade Ben Bela in predstavniki nekaterih drugih arabskih držav, je zahodnonemško časopisje komaj omenilo s kakšno vrstico, ne da bi začenjalo kritične polemike in ne da bi izražalo bojazni, da bi se razvoj dogodkov še poslabšal.

Namesto tega smo priča komentarjem, ki si prizadevajo za sedanji težavni položaj Bonna na Bližnjem vzhodu nekako zbrisati krivdo z Erhardove vlade in jo prevaliti na nekdanjega kanclerja Adenauerja. Trdijo, da sta «stara gospoda» — Adenauer in nekdanji izraelski premier Ben Gurion — sklenila tajni sporazum o zahodnonemških pošiljkah orožja Tel Avivu, namesto da bi Bonn diplomatsko priznal državo Izrael. Tako je na primer «Süddeutsche Zeitung» v svojem komentarju zapisal, da so bili «Ben Gurionu ljubši tanki kot pa nemški veleposlanik v Jeruzalemu» in da bi «Adenauer in njegov naslednik navzlic temu morala vedeti, da bodo pošiljke orožja večji povod Arabcem za protibonsko politiko kot pa diplomatsko priznanje ali druge oblike materialne pomoči».

Mučen položaj uradnega Bonna se je zdaj naglo poslabšal spričo najnovejšega razvoja odnosov z Džakarto. Hallsteinova doktrina se je tukaj znašla v precepu indonezijsko-malezijskega spora, torej v podobnem položaju kot v okviru arabsko-izraelskega spora na Bližnjem vzhodu. Do nedavno je Bonnu še uspevalo, ko je razglašal «striktno nevtralnost» v sporu med Džakarto in Kuala Lumpurom, in s tem, da je dajal gospodarsko pomoč Indoneziji. Še pred nekaj več kot letom dni ko je novembra 1963 predsednik Lübke obiskal Indonezijo, se je bonski vladi zdelo, da je vse «v najboljšem redu». Lübke je obljubil, da bo ZR Nemčija «izpolnila vse obveznosti do Indonezije, in to je pomenilo sto milijonov mark kredita in izgraditev več objektov v okviru tehnične pomoči.

Toda takoj po Lübkejevi vrnitvi je prišlo do reakcije iz Londona. Britanska konservativna vlada se je uprla takšni politiki Bonna, novi laburistični kabinet pa je to britansko stališče še zaostril. Zategadelj bonski politiki z velikim zanimanjem pričakujejo premiera Wilsona, ki bo 8. in 9. marca obiskal ZR Nemčijo. Domnevajo, da bo šef britanske vlade zahteval, naj Bonn ustavi gospodarsko pomoč Džakarti in naj pretrga zahodnonemško «striktno nevtralnost» v indonezijsko-malezijskem sporu ter tako preide na sedanje pozicije Londona v tem delu sveta.

Na drugi strani zemeljske krogle pa je šel medtem razvoj prav tako v nasprotni smeri od bonskih želja. V Džakarti so že poprej odprli generalni konzulat DR Nemčije, tisk pa je nedavno objavil, da je vzhodni Berlin obljubil Indoneziji več kot 240 milijonov mark kredita. Pričakujejo, da bo v najkrajšem času tudi Indonezija odprla svoj generalni konzulat v DR Nemčiji, zato se Bonn boji, da ne bi konzulata kaj hitro prerasla v veleposlaništvi. Seveda bi to pomenilo odkrito diplomatsko priznanje DR Nemčije in bonska vlada bi v skladu s svojo doktrino morala pretrgati stike v Džakarto. To pa bi bil hkrati precedens za številne neangažirane države, ki — kakor trdijo nekateri bonski krogi — komaj čakajo priložnosti, da bi sledile «zgledu Jugoslavije in Kube» in de iure priznale DR Nemčijo.

Zato je Bonn sklenil, da bo izigral nov adut: zahodnonemški veleposlanik v Džakarti Werz je osebno izročil predsedniku Sukarnu Lübkejevo pismo. Kot se je izvedelo, so z njim ponudili Džakarti novih sto milijonov kredita, če Indonezija še nadalje ne bi povsem priznala DR Nemčije.

Bonnu je jasno, da ta najnovejši ukrep ne bo deležen dobrega sprejema v Indoneziji, tembolj, ker so vladajoči krogi v Kuala Lumpuru izjavili, da bi «Malezija imela za sovražno dejanje, če bi se nadaljevala nemška pomoč Indoneziji». Zato zdaj Bonn v pričakovanju Wilsona izdeluje svojo koncepcijo, s katero naj bi prepričal britanskega premiera, da zahodnonemška pomoč Indoneziji ne pomeni hkrati tudi krepitve indonezijskega položaja glede na Malezijo, temveč da gre za gospodarske objekte brez vojaško strateške pomembnosti.

Prvi dnevi marca — ko se bo končal Ulbrichtov obisk v Kairu in ko bo Wilson prišel v Bonn — bodo torej kritični trenutki za nadaljevanje dosedanje zahodnonemške politike.

HOUSTON (Texas), 17. — Kirurgi iz zdravstvenega centra v Houstonu so uspeli ločiti dve siamski sestri, rojeni 8. decembra. Deklici, ki sta bili združeni pri prsnih koših, se po prvih vesteh počutita dobro.

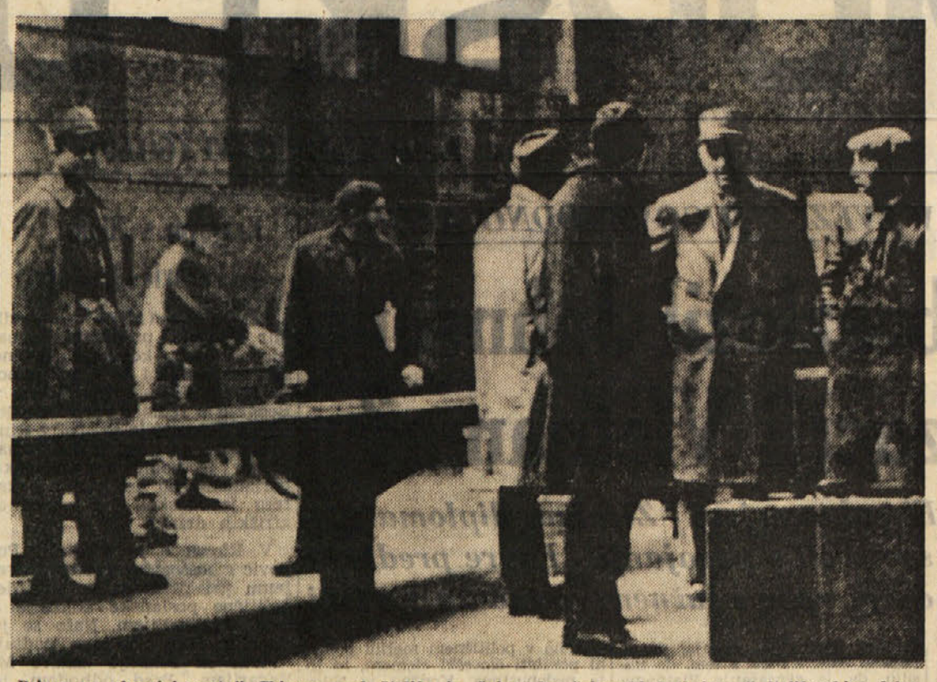

Prizor na obmejni postaji Chiasso med Italijo in Švico, ko švicarski funkcionarji italijanskim delavcem ne dovolijo vstopa v Švico. Po novih švicarskih predpisih morajo tisti, ki hočejo v Švico na delo, imeti že ob vstopu švicarsko dovoljenje za bivanje

Hans Hellmut Kirst: Noč generalov

Pisatelja Hansa Hellmuta Kirsta ni treba posebej predstavljati. Ne samo zato, ker že poznamo v slovenščino prevedena njegova romana «08/15» in «Tovarna oficirjev», temveč tudi zato, ker ni dolgo tega, kar smo poročali o njegovi knjigi «08/15 danes» ki je izšla ob koncu leta. Zdaj pa smo dobili v slovenščino prevedno njegovo novo knjigo, kar kaže, da je za njegova dela dosti zanimanja. Tako lahko torej rečemo, da je Hans Hellmut Kirst med tistimi sodobnimi nemškimi pisatelji, ki jih slovenski bralci poleg Hansa Habeja najbolj poznajo. Kirstova priljubljenost v svetu bralcev pa ni zgolj slučajna temveč je logična in razumljiva. Snov njegovih romanov je zajeta iz življenja v nemški vojski, pred vojno, med njo in po njej. Pisatelj to življenje dobro pozna in ni čuda, da lahko tako brezobzirno odkriva tančico nad svetom nemškega militarizma in prodira v ozadje, ki sicer ljudem izven vojaških krogov ostane za vedno neznano. Razen tega je Kirst zelo spreten pisatelj, ki ve, kako je treba pisati in ki zato zna s svojim pripovedovanjem zgraditi zanimivo zgodbo. Pri tem je tudi nekoliko satiričen, zna svoje junake izpostaviti posmehu, zna pa biti tudi resen in tragičen, če je treba. Kirst seveda zna lepo pripovedovati in lahko bralca skozi ves roman, pa če je še tako dolg, drži v napetosti. Toda vse to ne bi bilo toliko, če ne bi bil pisatelj neizprosen kritik brezdušnega militarizma, tako tistega, ki je pred in med vojno poslušno sledil Hitlerjevim zločinskim poveljem, tistega, ki si je po kapitulaciji in obsodbi nacizma skušal oprati roke, kakor tudi tistega, ki se danes sklicuje na vojaško čast, na povelja, obenem pa že koketira z revanšističnimi krogi današnje Nemčije. Kritik militarizma kot takega kot kritik številnih drobnih nevzdržnih stvari, ki skupaj sestavljajo prosluli, tako osovraženi nemški vojaški stroj. Prav v tej kritičnosti in neizprosnem razkrinkavanju pa je tudi bistvena vrednost Kirstovih del, ki jim na ta račun lahko odpustimo nekaj pomanjkanja večje umetniške zrelosti.

Kar smo na splošno povedali za Kirsta, v celoti velja tudi za njegov najnovejši tekst v slovenščini, za roman «Noč generalov». Ta roman je izdala založba Obzorja v Mariboru v svoji zbirki Nova obzorja (44. zvezek), lepo pa ga je prevedel Branko Avsenak. V opremi, ki je po ščitnem ovitku prikupnejša kot po notranjih platnicah in ki jo je zasnoval Janez Vidic, imamo torej na knjižnem trgu novo knjigo tega zanimivega pisatelja, za katero prav lahko že v naprej rečemo, da bo deležna velikega zanimanja tudi pri naših bralcih. Pa čeprav je morda po umetniški moči šibkejša od drugih Kirstovih tekstov, ki jih že poznamo v slovenščini. Ni pa seveda zato nič manj zanimiva in nič manj kritična do vsega tistega, kar poznamo pod zlim imenom «nemški militarizem.»

Pisatelj je s svojo pripovedjo to pot posegel v vrhove nemške armade, med generale. V ospredju so trije generali, od katerih je prvi, po činu najvišji, previden in oportunističen vojak, ki se znajde v vsaki priliki. Njegov pomočnik je bolj simpatičen in bolj odkrit. Ob generalskem puču junija 1944 se tudi postavi na stran upornikov. Tretji je esesovski general, okrutni in zločinski general Tanz. V vseh treh delih romana stoje vsi trije generali v osredju zgodbe. V prvem delu, ki se odvija leta 1942 v Varšavi, v drugem delu, ki se dogaja leta 1944 v okupiranem Parizu in v tretjem delu, katerega prizorišče je Berlin leta 1956. Zgodba pa je osredotočena okoli treh ubojev prostitutk v Varšavi, Parizu in Dresdenu, ki jih zagreši na videz brezmadežni fanatik, general Tanz, ki se je sicer izkazal z «očiščevalnimi akcijami» v Varšavi in ob generalskem puču v Parizu in ki je po vojni pomagal ustanavljati vzhodnonemško vojsko. Toda v romanu nastopa še vrsta oseb, med katerimi sta simpatična hči prvega generala in podoficir, ki je sovražen nacizmu in ob puču ter približavanju zaveznikov Parizu, dezertira. Med glavnimi osebnostmi pa je tudi vrsta kriminalistov, s Francozom Prevertom iz Pariza, ki dokončno razkrinka Tanza ter zadrgne okoli njena zanko iz katere zločinski general ne more več drugače kakor s samomorom.

Za 40-letnico revije

V isti številki Ehrenburg, Jevtušenko Nekrasov in Pasternak

MOSKVA, 17. — Sovjetska literarna revija Novi svet je ob 40-letnici svoje ustanovitve danes izdala posebno številko, v kateri so objavljeni spisi Ilje Ehrenburga, Jevgenija Jevtušenka, Viktorja Nekrasova in Borisa Pasternaka.

Glavni urednik revije Aleksander Tvardovski je v uvodu k tej posebni številki napisal, da bo revija nadaljevala boj za vedno večji «liberalizem» v sovjetski literaturi, ter obenem zaželel, «naj se odslej naprej «individualističen izraz» presoja z večjo širokostjo pogledov, in to tudi tedaj, ko je v nasprotju s kako uradno linijo.

Zahodni opazovalci so izjavili, da je izid te revije ponoven dokaz, da nova sovjetska vlada ne namerava vzpostaviti režima «železne roke» v odnosih s sovjetskim umetniško-literarnim svetom, temveč da namerava nasprotno prav na tem področju popolnoma razlikovati od zatiralne akcije Hruščova v l. 1962-63.

V nedeljo na TV maša v italijanščini

RIM, 17. — V nedeljo 21. februarja ob 11. uri bo na nacionalnem programu televizije prvič maša v italijanščini. Maševal bo v Bologni kardinal Lercaro, predsednik komisije za reformo liturgije. Razen, da bo maša v italijanščini, bo v obredu samem tudi nekaj sprememb.

Od 7. marca dalje bodo po novem načinu maševal v vseh italijanskih katoliških cerkvah, ki se bodo po možnosti tudi nekoliko spremenile. V izvajanju navodil koncila si bodo namreč cerkve prizadevale, da bi imele centralni oltar obrnjen proti ljudstvu brez vseh ovir, kot so ograje, stebri in podobno.

PARIZ, 17. — V kletnih prostorih pod ameriško protestantovsko cerkvijo ob pariškem Quai d'Orsay je dal pastor urediti okrepčevalnico, ki postreže gostom s kavo in sadnimi sokovi.

TRETJI DAN PROCESA PROTI RAJAKOWITSCHU

Obtoženec hladno posluša naštevanje svojih zločinov

Včeraj je podal pretresljivo izpoved o taborišču Auschwitz Hermann Langbein, ki je bil dve leti tam

DUNAJ, 17. — Danes, tretji dan procesa proti odv. Raji (Rajakoviču), ki je obtožen sodelovanja pri pomoru židov, je obtoženca izpraševal javni tožilec. Govoril je tudi branilec dr. Boeck. Obtoženec je vztrajal pri svoji trditvi, da je podpisal ukaz o premestitvi holandskih židov iz nekega taborišča pri Parizu v Auschwitz kar tako, ne da bi gledal kaj podpisuje, ker je pač samo nadomeščal šefa urada za židovske deportacije, ki je bil odsoten. Branilec je še vprašal vprašal Rajo, če je aprila 1963, ko se je javil pri sodni oblasti, vedel za akt, ki je sedaj važna osnova za obtožbo proti njemu. Dr. Raja je dejal, da je za vse vedel, pa se je sodnim oblastem javil zato, ker se je čutil popolnoma nedolžen.

Potem se je začelo pričevanje bivšega tajnika mednarodnega odbora v Auschwitzu Hermanna Langbeina. Ta je bil dve leti v uničevalnem taborišču. Podal je pretresljivo sliko življenja v Auschwitzu v času, ko je bil tjakaj premeščen iz Dachaua avgusta 1942.

Najhujše je bilo spomladi 1944, ko so v Auschwitz prihajali židje, deportirani iz Madžarske. Ker ni bilo več zadostnih količin strupenega plina ciklon B, so napravili grmade, na katere so metali tudi žive otroke. Ob neki priliki je taboriščni zdravnik Langbeinu dejal, da je dal ukaz za sežiganje živih otrok taboriščni poveljnik Hoess.

V taborišču so vsem populili zlate zobe, ki se jih je nabralo vsak mesec za deset kilogramov. Uporabili so tudi lase, pepel iz krematorijev pa so metali v neki ribnik v hrano ribam.

Med Langbeinovim pripovedovanjem Raja ni pokazal nikake nervoze. Razprava se bo nadaljevala v petek dopoldne.

Za hčerjo še mati žrtev strelnega orožja

LONDON, 17. — Markiza Lansdowne, ki je bila v petek ranjena z orožjem na svojem domu v Perthshiru na škotskem, je davi umrla v tamkajšnji bolnišnici. Imela je 46 let.

Lady Lansdowne je bila žena markiza Lansdowna, ministra za odnose s Commonwealthom v zadnji vladi konservativcev. Po rodu je bila Američanka, hči kalifornijskega industrijca, ter se je poročila 1938. Bila je znana strelka ter naravnost strastno vdana strelnemu orožju. Leta 1956 je njena najstarejša hči v starosti 17 let umrla v isti bolnišnici zaradi nesreče s strelnim orožjem.

Zdi se, da je rano Lady Lansdowne povzročila lovska puška pretekli petek, toda vest o nesreči je bila objavljena šele v ponedeljek. Ni pa nikake podrobnosti o nesreči.

TOKIO, 17. — O podzemeljski železnici razmišlja tudi Jokohama, po velikosti četrto japonsko mesto. Deset kilometrov dolga proga, ki jo bodo zgradili najprej in bo stala nad 50 milijonov dolarjev, naj bi znatno ublažila prometne težave v Jokohami, ki šteje poldrugi milijon prebivalcev. Tokio, Osaka in Nagoja že imajo podzemeljsko železnico.

V Bolgariji več blaga za široko potrošnjo

SOFIJA, 17. — Bolgarija predvideva z letošnjim gospodarskim planom znatnejše povečanje proizvodnje blaga za široko potrošnjo, tako da bodo kakih 10,7 odstotka skupnih kapitalnih investicij vložili v lahko in živilsko industrijo. Letos bodo modernizirali in razširili več tovarn, obratovati pa bo začelo tudi več industrijskih objektov. Novi objekti v Plevenu, Slivenu, Vraci, Kričimu in Čustendilu bodo dali letos bolgarskemu trgu večje količine steklenih izdelkov, električnih žarnic, tekstilnih proizvodov in živil. Posebno pozornost bodo posvetili kakovosti in izbiri proizvodov.

WASHINGTON, 17. — Pri lanskih prometnih nesrečah na ozemlju ZDA je bilo 104.000 smrtnih žrtev, gmotna škoda pa je znašala nad 15 milijard dolarjev. Po uradnih podatkih se je zdravilo v bolnišnicah okoli dva milijona Američanov, prizadetih pri prometnih nesrečah.

«Zlat denar nima nacionalnosti»

Francoski predsednik de Gaulle je na tiskovni konferenci v začetku tega meseca vrgel v mednarodne gospodarske kroge izrazito svroč» predlog o reformi svetovnega valutnega sistema. Londonski «Times» je v komentarju zapisal: «To je verjetno največji valutni izziv po drugi svetovni vojni.» Izziv je sprožil vrsto prizadetih reakcij, od katerih kažejo nekatere tudi precej politično barvo.

Zdi se, da je ne toliko zaradi oratorskih poudarkov, pač pa bolj zaradi vsebinskih odtenkov vredno ponoviti nekaj de Gaullovih formulacij. Takole je dejal: «Konferenca v Genovi je leta 1922 dala dolarju in funtu privilegij, da veljata v mednarodnih plačilih toliko kot zlato.. Ta sistem ne ustreza več sodobnim realnostim... Ker mora biti to vprašanje, ki se zanj zanima ves svet, proučeno odkrito in objektivno, je pravi trenutek, da to storimo, prav zdaj, ko ni v stanju konjunkture nič takega, kar bi priganjalo k alarmu...» In dalje: «Menimo, da bi morala mednarodna menjava tako kot pred velikimi svetovnimi nesrečami (misli na veliko gospodarsko krizo 1929-33 in drugo svetovno vojno) sloneti na nesporni valutni podlagi, ki ne bi nosila pečata nobene države posebej. Na kakšni podlagi? Dejansko ni videti, da bi lahko obstajalo kako drugo temeljno merilo zlata, ah, da, zlata, ki ne spreminja narave, ki ga ni mogoče neprizadeto vlivati v večje ali manjše palice; razen zlatega denarja, ki nima nacionalnosti in ki ga večno in univerzalno cenimo po nespremenljivosti ter trdni, zanesljivi vrednosti.»

Predlog vsebuje še naslednje bistvene postavke. O njem naj bi razpravljali v Mednarodnem valutnem skladu (IMF — International Monetary Fund). «Klub desetih», ki ga v Skladu tvorijo ZDA, Britanija, Francija, ZR Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska, Japonska, Švedska in Kanada, naj bi obdelal predloge in ukrepe za prehodno obdobje. Evropska gospodarska skupnost (EGS) pa naj bi zamisel vnaprej prediskutirala sama in potem v «klubu desetih» in v Skladu zavzela enotno stališče.

De Gaullova ideja samo nadaljuje in v novi obliki izraža politiko, ki jo skuša Francija v mednarodnih valutnih odnosih izvajati že dalj časa. Razprave o valutnem sistemu trajajo v Mednarodnem valutnem skladu že skoraj devetnajst mesecev, Francija je pred nekaj tedni povzročila na mednarodnem tržišču zlata pravi preplah, ker je zamenjala 150 milijonov dolarjev v zlato. To se ujema z načelom, ki uravnava strukturo njenih valutnih rezerv. Država namreč teži k temu, da bi bile njene rezerve sestavljene iz treh četrtin zlata in samo ene četrtine dolarjev; da bi bilo v njih dolarjev samo toliko, kot jih potrebuje za tekoče finančne operacije. Lani jeseni pa je finančni minister Guiscard Valery d'Estaing na tokijskem zasedanju Mednarodnega valutnega sklada predlagal, naj bi namesto ameriškega dolarja, ki zdaj služi kot mednarodno plačilno sredstvo in v bistvu opravlja funkcijo svetovnega denarja, uvedli novo valuto, ki ne bi imela nobene nacionalnosti. Navedene de Gaullove izjave torej samo dopolnjujejo in za spoznanje spreminjajo dolgotrajnejšo francosko težnjo.

Londonski City in newyorški Wall Street sta takoj označila de Gaullov predlog kot napad na omajane pozicije funta in dolarja. Politični komentatorji v glavnih nestih zahodnih držav so predlog povezali z de Gaullovo politično in «nacionalistično» averzijo «anglosaksonstvu». Očitno pa je res, da je Francija s tem zahtevala novo delitev vlog, novo razmerje sil tudi v valutnih odnosih. Stališča, ki so se ob tem izoblikovala na različnih straneh, dovolj jasno ilustrirajo že bežni orisi prvih odmevov.

Združene države Amerike: Prve reakcije finančnih strokovnjakov — odločni ne. Finančno ministrstvo je uradno izrazilo obžalovanje, ker je Francija «radikalno spremenila stališče glede mednarodnih valutnih reform». Predsednik Lyndon Johnson je izjavil, da bodo ZDA vsekakor obdržale ceno zlata (zlato pariteto dolarja) na sedanji ravni, podprle svoj mednarodni trgovinski in valutni položaj in z vsemi sredstvi poskrbele, da bo izrek «neomajen kot dolar» veljal še dalje. «New York Times» pa je zapisal: «Vrnitev k vladavini zlata bi zares privedla k novemu redu in disciplini pri valutnih poslih. Vendar pa to ne bi bil korak naprej. Če bi to idejo sprejeli, bi nadomestili sedanjo aparaturo s starejšim modelom, ki je bil preizkušen že zdavnaj in je izpričal, da je neučinkovit».

ZR Nemčija: Predsednik Deutsche Bank Hermann Abs je dejal, da bi bila za ZRN ena od možnosti ta, da bi sledila francoskemu zgledu in spremenila del dolarskih rezerv v zlato. Potem je značilno dodal: «Morda bi bilo bolje, če tujih investicij na našem ozemlju ne bi pustili povsem brez nadzorstva». Predlagal je uradno nadzorstvo nad obsegom in razvojem tujih investicij v ZRN».

Japonska: Vladni funkcionarji so neuradno izjavili, da bo Japonska še dalje podpirala dosedanji sistem. Finančni minister Kekueji Tanaka je uradno podprl krepitev mednarodne likvidnosti na sedanji podlagi. Nekateri japonski ekonomisti so pripomnili, da bi bilo dovolj, če bi sedanji sistem izboljšali, da pa temeljnih načel ne bi bilo treba menjati. Značilno pa je, da je predsednik največje japonske banke Bank of Tokyo Sumio Hurie de Gaulla podprl, ker sta «funt in dolar po nedavnih krizah izgubila mednarodno zaupanje».

ZSSR: Sovjetski ekonomski in finančni strokovnjaki so posvetili de Gaullovemu predlogu veliko pozornost. Njegove zamisli so označili kot «popolnoma upravičene» in tudi kot «mnogo realnejše» od vseh dosedanjih. Opozorili so na željo zahodnonemškega kapitala, da bi marka v mednarodnem valutnem sistemu veljala več kot doslej, a tudi na njegovo obotavljanje; po njihovem mnenju se ZR Nemčija boji nastopiti bolj odkrito, ker se boji izgub, ki bi jih utegnila utrpeti pri podpori ZDA za njeno zunanjo politiko. V «Pravdi» pa S. Borisov poleg vsega tega tudi ugotavlja, da se v sedanji krizi zrcali šibkost kapitalističnega valutnega sistema in pozicij kapitalizma v svetu.

Na dveh največjih svetovnih borzah v Londonu in na Wall Streetu je prišlo do velikih nakupov zlata. Akcije so na obeh borzah v splošnem rahlo padle, vidno pa so poskočile akcije zlatih rudnikov.

Sneg na hribih otoka Caprija je nekoliko nenaveden

Na jugu države še vedno sneg in mraz

CAMPOBASSO, 17. — Snežni metež je na Molisu zopet izoliral 35 občin. Temperatura je precej nizka in veter, ki piha s hitrostjo 80-90 km na uro, spet ovira helikopterje pri operacijah za pomoč.

Sneži pa tudi drugod na jugu in to tako proti jadranski obali kot na tirenski. Prav tako poročajo o močnih snežnih metežih s Sicilije. Mrzel val traja še naprej tudi na Sardiniji, ki jo je tudi zakril sneg.

Velike količine snega povzročajo povsod mnogo neprijetnosti: mnogi kraji so izolirani in nastopa potreba po raznih potrebščinah, od zdravil do živil. Težave so zlasti, ko se pojavijo primeri, da je treba koga spraviti v bolnišnico. V mnogih krajih so blokirani avtomobili in celo vlaki in skrbeti je treba, da se ljudem pomaga vsaj z živili.

V Campobassu je bila temperatura pod ničlo tudi ob 15. uri: —3; v Aquili je bilo —2, v Potenzi pa —1.

BEOGRAD, 17. — Danes zjutraj je v vseh krajih Jugoslavije prenehalo snežiti, kar je omogočilo, da se odstranijo težave, ki jih je povzročil sneg na cestah, razen v nekaterih krajih Bosne in Črne gore, kjer so snežni zameti visoki dva in več metrov. V Črni gori je posebno težaven položaj na Cetinju, kjer je zapadlo okrog 140 cm snega, ki onemogoča normalno oskrbo s hrano in vodo. Pri čiščenju cest sodelujejo poleg meščanov, pripadnikov milice in vojske tudi vaščani iz okoliških vasi.

Sedem mrtvih pri eksploziji ročne bombe

ALŽIR, 17. — Nekemu moškemu je v rokah eksplodirala ročna bomba, ki jo je hotel razstaviti. Eksplozija je povzročila smrt sedmih oseb, med katerimi je pet otrok. Nesreča se je dogodila v Soukahrasu v vzhodni Alžiriji.

Vso noč ob mrtvem možu na snegu

CAGLI (Pesaro), 17. — Preteklo noč je v bližini San Silvestra na cesti, ki povezuje Caimarini in Cagli prišlo do tragičnega, hkrati pa ganljivega dogodka. 45 let star kmet Dario Pierucci se je vračal proti domu v družbi svoje žene. Prihajal je iz Pianella, kamor je odšel na nakupe. V snežnem metežu mu je postalo slabo, da se je zrušil na tla. Le nekaj minut pozneje je bil že mrtev. Žena ni mogla v tej samoti priklicati nikogar na pomoč in je vso noč prebila ob mrtvem možu na snegu in šele zjutraj je stopila v bližnjo vas, da bi poklicala ljudi na pomoč.

Iranski šah v Avstriji

DUNAJ, 17. — Iranski šah je z letalom prispel na Dunaj, kjer sta ga pozdravila predsednik republike Schaerf ter podkancler Pittermann. Šah je prišel v Avstrijo zaradi zdravljenja ter se bo nekaj dni ustavil v Badgasteinu. Potem bo odpotoval v London, kamor bo prišla za njim tudi cesarica Farah Diba.

Za milijarde jih je opeharil

PARIZ, 17. — Ves Pariz govori o Annetu Badelu, imenovanem «kralju goljufov», ki je obtožen, da si je z več ali manj zapleteno dejavnostjo prisvojil 60 milijonov frankov (več kot osem milijard lir). V te posle so zapletene razne družbe.

Annet Badel je uspel zapustiti Francijo prav v trenutku, ko je bilo izdano zaporno povelje zanj. Odšel je v Švico. Oblasti so pa mnenja da njegova svoboda ne bo dolgo trajala, ker je francoska policija obvestila o vsej zadevi Interpol in tako se pričakuje, da bodo švicarske oblasti Badela izročile Franciji.

Annet Badel, star 65 let, mecen, poslovni človek ter ravnatelj najbolj pariškega od vseh gledališč v francoski prestolnici, gledališča «Vieux Colombier», je ena izmed najbolj znanih pojav «tout Parisa». Kot sin majhnega trgovca je prišel še zelo mlad v Pariz iskat srečo. Diplomiral je v pravosodju, toda lepi in inteligentni mladenič se je kmalu naveličal odvetništva in leta 1938 je ustanovil prvo podjetje, neko petrolejsko družbo.. Drugo leto se je srečal z igralko Gaby Sylvio in tri leta pozneje se je z njo poročil. Zakon je trajal do 1962. ter se je končal z razporoko. Badel pa se je spet oženil z neko zelo lepo plavolasko, ki je še sedaj njegova žena.

Leta 1945 je bil Badel obtožen ekonomskega sodelovanja z nacisti, toda rešil se je s preprosto globo zaradi «nedovoljenih dobičkov». Medtem pa je kupil gledališče «Vieux Colombier». Leta 1949 je Badel odprl nočni klub v Antibesu, «Antibolis», ki so ga obiskovale številne zelo znane osebnosti, med katerimi sta bila na primer André Gide in Picasso. Naslednjega leta pa je odprl «Club du Vieux Colombier» v Juan Les Pins.

Tako je imel Badel priložnost, da je postal ena izmed najbolj znanih osebnosti mondanskega in umetniškega sveta Francije in da je navezal stike z vsemi slavnimi osebami umetniškega in intelektualnega sveta. Zanimal se je tudi za šport ter je celo ustanovil neki športni list. Leta 1955 pa je bil nad Badelom, ki je denar nekontrolirano razmetaval, proglašen konkurs in zapustiti je moral vodstvo «Vieux Colombier». Toda to za Badela še ni pomenilo konca. Ustanovil je «družbo za avtomatično razdeljevanje», ki naj bi proizvajala aparate za avtomatično razdeljevanje toplih in hladnih pijač. To podjetje je izdelalo 1500 aparatov, ki so bili prodani za 15.000 frankov. Toda Badel je zbral prijave več kot 5000 oseb, ki so investirale v podjetje več sto milijonov. In na ta način je Badel našel način, da si je prisvojil fantastično vsoto 60 milijonov frankov.

Režiser Benazeraf je napravil film «Cover Girls, dekleta vseh». Film, ki posega v življenje «deklet s platnic», je postavljen v Pariz, Berlin in Rim. V njem nastopajo najlepša «dekleta s platnic» v Evropi. Maria Grazia Bucella (na sliki) je ena izmed redkih evropskih igralk, ki sodelujejo pri tem filmu

Prekopavanje repe

ČETRTKOVA ČRTICA

Dekleta so delala za trideset krajcarjev na dan na posestvu Bataryja, ki je merilo pet tisoč holdov. Prekopavala so in pela, ker je bil maj in mlada kri je kipela. Tu pa tam je prišel na konju paznik — mlad, še mlečnozob moški. Odprtih ust je bolščal v živahna dekleta, ki so kopala. Hotel bi se pošaliti z njimi, a se je bal, da bi se iz njega norčevale. Poleg tega bi vsak trenutek utegnil priti stari Tamaš Batary. Starec ni zdržal na mestu. Neprestano je z dvema starima konjema krožil po svojem imetju.

Pretkana Justina je ugnala ostala dekleta. Ona je tudi vedno nove pesmi prva začela, medtem ko so dekleta prejšnjo oddihavajoč se šele dokončevala. Za gosposko dekle je bila rojena ta Justina. Morda je tudi obstajala kaka krvna vez z Bataryjevimi. Nekaj plemenitega se je krilo v njej, le zemlje ni imela, kakor večina deklet v okolici. Bila je polnih beder, rdečih lic in prsata.

Poslednji sta kopali dve Ciganki: Petka in Juliška. Onidve nista peli. Ostala dekleta niso hotela imeti nič skupnega z njima, četudi je vsaka izmed njih prejemala po trideset krajcarjev dnevno.

ENDRI ADI (1877—1919) je eden največjih madžarskih pesnikov. V verzih iskreno prikazuje razdvojen duševni mir sočloveka, gnilobo stare madžarske družbe, obsoja fevdalni sistem. Tudi številne kritike, študije in črtice ga uvrščajo med največje beletriste svojega časa.

V času obeda je prišel stari Batary s starima konjema. Da bi ga opazili, se je razvpil nad pazničkom, ki je venomer jezdaril okoli njiv z repo. Ako so dekleta slabo kopala, je stari Batary robantil nad pazniki. Prav tako je tudi sedaj znesel svoj gnev. Ko se mu je povrnilo dobro razpoloženje, se je približal dekletom, ki so obedovala.

— Justina, Justina Bakoš!

Justina je prenehala jesti in stopila h gospodarju, med potjo si je urejala obleko.

— Kaj je novega, Justina?

— Ne moremo se sporazumeti s Cigančkama, milostljivi gospod.

Milostljivi gospod je znova zaklical:

— Hej, Ciganački! Kako se že kličeta? A-ha! Petka, Juliška!

Ciganački sta prišli in se nespretno zravnali pred starim Bataryjem. Videti je bilo, da sta ubiti od dela. Ali tako, ali nič — prisiljeni sta bili delati od vseh največ. Tamaš Batary ju je prijazno pogledal. Petka in Juliška sta bili zagoreli, vitko polni in imeli sta lepe oči. A milostljivi gospod je takoj nagovoril Justino:

— Povej, čemu se pritožujete nad tema dvema?

Justina je odgovorila skrajno svobodno in kakor bi si dajala posebno važnost:

— Ti Ciganački hočeta piti iz našega vrča.

Tamaš Batary je pogledal Ciganki in se začudil.

— A-a-a Petka, kaj je res?

Petka je bila večja in pogumnejša in ker se je milostljivi gospod nanjo obrnil, mu je odgovorila ona.

— Res je. Vse smo mlade. Vse dobivamo po trideset krajcarjev na dan. Naša usta so čista, kakor njihova. Hočeva piti iz njihovega vrča.

Tamaš Batary je zmajal z glavo. Namignil je pazniku, naj se približa.

— Gospod paznik, prinesite jutri štiri, pet vrčev vode. Naj dekleta izbirajo.

A Petka ga je brez zadrege prekinila:

— Kaj to koristi, milostljivi gospod? Me dve hočeva piti iz istega vrča z ostalimi.

Justina se je prezirljivo zahihitala, a milostljivi gospod se je zamislil. Kako lepi sta ti dve deklici! On lahko razpolaga z njima, kakor ga je volja. Delata mu za trideset krajcarjev na dan. Toda drugih je več. Od onih ima večjo korist; zato bo pomolčal. Naj opravi z njima pazniček.

Gospod paznik, uredite zadevo z dekleti! A ti, Justina, pazi, da vse dobro delajo. Kdor bo sedaj lenobo pasel, tega ne bom vzel na prekopavanje koruze.

Tamaš Batary je stopil na voz in odšel. Dekleta so se lotila dela. Ciganački sta kopali prav ob robu. Dekleta niso hotela imeti z njima opravka. Od deklet je lil pot, mučila so se, a so pela. Hitela so, ker je bilo že določeno, koliko morajo prekopati do večera.

Petka in Juliška sta umirali od žeje. Zjutraj in opoldne sta pili pri napajališču za konje. Ceprav sta bili žejni, se nista hoteli niti dotakniti zanju določenega vrča. Tudi onidve sta bili najemni delavki Tamaša Bataryja. Tudi oni sta deklici in sta mladi.

Ostala dekleta so skrila vrče v bližnjo livado. Prepevala so, se norčevala iz ogorčenih Cigančk, a vse so bile v težavah. Njihova hrana je bila kruh in košček žaltave slanine. Plača, ki so jo prejemala konec tedna — četudi bi bila tristokrat večja, bi ne zadostovala za poravnanje njihovih dolgov. Vrhu tega bo oče marsikatere izmed njih tisti denar v nedeljo v krčmi zapil. Ob nedeljah so pohlevno prihajale h Bataryjevemu gradu, da prejmejo denar. Tudi ob tej priliki so hodile ločeno. Nikoli se niso družile s Cigankama.

Tokrat se dekleta ne bodo vračala v vas; jutri zjutraj bo treba začeti z delom ob petih, a vas je daleč. Bila je lepa, poletna noč.

Petka in Juliška sta si postlali seveda posebej, daleč od drugih deklet. Nista spali, nista mogli zaspati. Kasno je že bilo in vse naokoli je utihnilo. Bilo je okoli polnoči, ko je Petka dejala:

— Hej, Juliška!

Po prstih sta se napotili proti livadi. Bližali sta se tiho, pazljivo. Končno sta odkrili vrč. Bil je prekrit z bodičjem. Petka je pazljivo odstranila bodičje, dvignila vrč in pila. Kakor da bi to ne bila postana voda, pač življenje, sreča, uresničen sen; tako se je napila te vode.

— Juliška, pij!

Tudi Juliška je pila. Pila je spoštljivo, dolgo. Nato sta vrč znova skrili, čeprav je ostalo v njem le malo vode.

Zjutraj so se tudi ostala dekleta približala vrču. Pogovarjala so se in se hihitala:

— Nihče se ga ni dotaknil. Ciganki bosta pili iz njega ob svetem Nikoli.

In zagrabila so motike srečnih lic, da si prislužijo trideset krajcarjev v blagor milostljivih Bataryjevcev.

Tega dne sta bili tudi Ciganki srečni

Tako prekopavajo repo po vsej lepi Madžarski!

ENDRE ADI
(Prevedla: Soča Hafner)

Švicarski Judje proti zastarelosti

ŽENEVA, 17. — Zveza judovske skupnosti v Švici je izročila veleposlaniku Zvezne republike Nemčije memorandum proti zastarelosti nacističnih zločinov. V memorandumu, ki ga je zahodnonemškemu ambasadorju izročil predsednik Zveze judovskih skupnosti v Švici Georges Brunschwig, se zahteva podal šanje zapadlosti za sodnj pregon nacističnih zločincev.

V dokumentu se ugotavlja, da je problem zastarelosti nacističnih zločinov ali bolje podaljšanje pregonljivosti nacističnih zločincev problem moralnega značaja, kateremu se Zvezna republika Nemčija kot dedič Tretjega rajha ne more odtegniti, ker zločini, ki so jih izvršili nacisti ne spadajo med navadne zločine, pač pa na področje genocida. Dokument se zaključuje, da je eden izmed osnovnih pogojev, da se v bodoče množični zločini ne ponovijo — eksemplarična kazen.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Nekatere novosti, ki jih boste vnesli v svoje delo, se bodo zelo dobro obnesle. Bodite bolj iskreni do svojega okolja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Pretirana previdnost bi vam utegnila bolj škoditi kot koristiti. Ne vztrajajte na stališču, ki je predmet ostrih kritik.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Dosegli boste uspeh, če boste ukrepali bolj realistično. Zanimajte se tudi za vprašanja svojih bližnjih.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Da bi seognili težje napake, prenehajte trenutno z izvajanjem svojega načrta. Vesela družba vas bo spravila v dobro voljo.

LEV (od 23.7. do 22.8.) S preveliko iskrenostjo si boste ustvarili več sovražnikov. Brez strahu se spoprimite z nekim nevšečnim vprašanjem.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Odlična zamisel bo rodila ustrezen sad. Neko prijateljstvo bo postalo še tesnejše ter iskrenejše.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Vaš smisel za organizacijo vam bo omogočil naglo napredovanje. Ne dovolite, da bi vas kdo oboževal.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Nekdo se bo vaši dinamični dejavnosti postavil po robu. Bodite previdni.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Če želite, da bi vas kdo podprl v vaših stremljenjih, bodite bolj dosledni. Ne pripisujte nekemu vprašanju prevelike važnosti.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Zelo spodbudno vzdušje za one, ki se ukvarjajo z intelektualnim delom. Vljudnost in ljubeznivost predstavljata najprimernejše sredstvo za odpravo nekega nesporazuma.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne boste imeli na razpolago vseh elementov, ki so potrebni za dosego uspeha. Skušajte se nekoliko razvedriti.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Že pridobljene izkušnje vam bodo zelo koristne v nadaljnjih poslovnih srečanjih. Deležni boste nenavadno močnega čustvenega doživetja.

Mihec in Jakec

— Poslušj Jakec, kej rečeš ti, kej jemajo reč, postaumo reč, slovenski katoliki, če, denmo reč, berejo Vito nuovo jn videjo nutre, kaku uani šimfajo zastran tiste pogodbe štireh strank jn kaku se lementajo, de je tu narodno izdajstvo jn de je tu zavezništvo hibridno jn de se ne be smeli mejšat ses Slovencami, nanka če so katoliki jn samo take reči!

— E, dragi moj, danes so taki cajti, de more bet vsak človek demokrat jn če se kašnemu še taku tože po dučetoveh časeh. Jn tudi tabat smo bli vsi žlavokomunisti jn tabat so glih taku jemeli piko tudi na ta prave, krščanske jn slovenske dehovnike. Za ano sorto kriptofašističneh demokratov smo Slovenci zmiram dim. Pej nej bomo rdeči, plavi, beli al črni.

— Ja, je prou taku. Ma njeh ne bo mogoče sprement. Je treba prou počakat, de narava nardi svoje... Ma jest be te prosu zdej nekaj druzga.

— Pej kej tašnega?

— Znaš, midva be mogla najt ven ane izraze, ane pridevnike, ane — ku be reč — definicije za ano gvišno sorto ledi.

— Ma kej se bomo midva mamla s tem! Sej nisma profesorja al jezikoslovca! Nej delajo tu profesorji!

— Videš, ma tu je ana taku težka naloga, de glih profesorji ne najdejo praveh besed jn taku be morbet midva provirala, če nam pade kašna dobra misu u glavo.

Ben, ma ne bi povedau, za kej gre?

— Posluši! Uni dan je biu ku an občni zbor slovenskih šolnikov. Jn tam se je an profesor lementou, de ne najde izraza za imenavat ane vzgojitelje, ke učijo na slovenskeh šulah jn dobivajo na teh šulah tudi plačo, ma svoje otroke jemajo pej vpisane na taljanskeh šulah.

— Kaku si reku? De jemajo...

— Ja, ja! Jn zdej be midva morbet lahko najdla tisti izraz...

— Čuj, ma ta je pej forte debela! Ma sej tu je glih taku, koker če be an oštir toču jn tudi kasirau dnar za svoje vino, uan be hodu pej pet vino u drugo oštarijo!

— Al pej pek, ke be svojga kruha ne tou jest jn be ga hodu kepavat drgam!

— Videš, jn tašne reči so mogoče res samo pr nas. Jn znaš, de tašno ravnanje prouzaprou skreditira šulo. Cem reč, de delajo vse za skreditirat prou tisti, ke be mogli delat za šulo propagando. Ma jest rečem še nekej: de tisti, ke taku ravnajo, s tem svojem ravnanjem izjavljajo, de je glih njeh delo, za kar so tudi plačani, de je glih tu delo neč vredno jn de uani temi svojmi deli neč ne zaupajo. Jn če uani dobivajo za tu svoje delo, ke ga glih uani prou neč ne šacajo, če uani za tu delo dobivajo jn tudi sprejmejo plačo, de je tu koker krast!

— Ma jest se tudi čudem, kje najdejo mužoroto, de se kažejo ledem jn de jeh ni neč sram vpričo drugeh, pošteneh šolnikov! Videš, jn zdej be midva mogla najt an izraz, de be ga povedala tistmi profesorji, de be jeh an drugi bot znou imenavat s ta pravem jemenam.

— Znaš, Mihec, mene me sile na jezek forte dosti izrazov, ma so vsi take sorte ku z renesanse, koker u tisti jegri od moškete. Jn tašne izraze nam ne be telj nanka tiskat jn zatu mislem, de je narbulši izraz tri pike.

— Prou praveš, Jakec, pej nej bojo pike...

IZ ŽIVLJENJA ITALIJANSKE MANJŠINE V ISTRI IN NA REKI

Zelo obsežen program kulturnega izživljanja

Vrsta natečajev za literarna in likovna dela, ki zajemajo tudi najmlajše - Predvideni so tudi obiski in prireditve v Gorici

O kulturnem življenju italijanske narodne manjšine v Jugoslaviji smo podrobneje poročali pred nedavnim ob obisku predstavnikov Italijanske unije za Istro in Reko Trstu in Gorici. Tedaj smo v poročilu prof. Borneja mogli razbrati lepe uspehe, pa tudi nekatere težave. Pri tem pa je bila razvidna tudi splošna načrtnost v vsej njihovi kulturni dejavnosti. V to načrtnost spada tudi program, ki so ga v začetku tega meseca izdelali italijanski pesniki, pisatelji in umetniki, ki so se na pobudo unije zbrali v Pulju na sedežu italijanskega kulturnega krožka.

Sestanek, ki mu je predsedoval prof. A Pellizzer, je bil zelo ploden in na njem je bil sprejel cel niz pobud, ki jih je vredno vsaj našteti. Najprej nameravajo organizirati potujočo razstavo slik, del italijanskih slikarjev. Italijanski slikarji so pozvani, da izdelajo nekaj slik v določenem formatu, tako da bodo te slike lahko v ustreznih v ta namen izdelanih zabojih lahko prenašali iz enega kraja v drugega, tako da se bo italijanska nacionalna skupnost lahko seznanjala s sodobno ustvarjalnostjo italijanskih likovnikov in z likovnostjo na sploh. Seveda so likovnikom tudi dali temo za te slike, ki naj predstavljajo «istrske kotičke».

Nadalje je bilo sklenjeno, da se pripravi kolektivna slikarska razstava, ki jo bodo nato v maju priredili v Gorici. V ta namen so bili pozvani vsi italijanski likovniki iz Istre in z Reke, naj se javijo do 10. aprila s poljubnim številom slik in s poljubno tematiko

Na omenjenem sestanku v Pulju je bilo govora o italijanskih popevkah, ki naj bi jih prenesli na plošče. S tem v zvezi se je vodstvo unije že dogovorilo z neko italijansko družbo za izdelovanje plošč. Da bi pa izbira novih pesmi in popevk bila čim večja, bo razpisan natečaj za moške, mešane in mladinske zbore z ustreznim razpisom nagrad tistim, ki se bodo v tem najbolj izkazali.

Na sestanku v Pulju je bilo sklenjeno tudi, da bo predložen vodstvu unije v odobritev cel kup natečajev za poezijo, natečaj za zgodbo odnosno pripovedko, natečaj za kratek roman, natečaj za folklorne skice; hkrati pa bo razpisana vrsta nagradnih natečajev za uveljavljanje novih mladih pisateljev odnosno pesnikov. Ti natečaji bodo zajeli vso mladino, začenši z otroki osnovnih šol pa do srednjih in višjih srednjih šol. Tudi slikarstvo in kiparstvo pride glede tega v poštev, kot pride v poštev kakršnokoli umetniško izživljanje otrok italijanskih osnovnih in srednjih šol v Istri in na Reki.

V isti okvir načrtov za letošnje leto spada tudi vrsta javnih nastopov italijanskih pesnikov in pisateljev v posameznih krajih Istre. Tako bodo priredili literarne večere v raznih krajih italijanski literati Egidio Milinovich, Elio Zanini, Romano Farina, Mario Simonovich, Giacomo Scotti, Giordano Paliaga, Mario Schiavato, nadalje Lucia in Dario Scher ter Silvano Sau.

Poleg nekaterih literarnih večerov v krajih, kjer živijo Italijani strnjeno v večjem številu, bodo italijanski literati iz Istre in z Reke napravili tudi kratek obisk v inozemstvo in že v prihodnjem aprilu imeli literarni večer v Gorici, kjer bosta nastopila Umberto Matteoni in Giacomo Scotti, ki bosta predstavljala na tem večeru tudi ostale svoje kolege Milinovicha, Zaninija, Sequia in ostale.

Kakor vidimo, je program italijanskih literarnih in umetniških krogov iz Istre in z Reke dokaj obsežen, kot je zelo obsežen in bogat načrt glede likovnih manifestacij in natečajev, ki se pripravljajo za bližnjo bodočnost. To dokazuje, da se italijanski literati in likovniki zavedajo svoje dolžnosti nasproti svojim rojakom, hkrati pa da imajo vso možnost razvoja in da jih ne bremenijo večje ovire, ki bremenijo mnoge, med katerimi bi mogle biti tudi ovire finančnega značaja.

Italijanski izvoz in uvoz v lanskem letu

RIM, 17. — V letu 1964 je Italija uvozila blaga za 4.519 milijard lir, kar je za 4,7 odst. manj kot v letu 1963. V istem letu pa je Italija izvozila blaga za 3.720 milijard lir, kar je za 17,8 odst. več kot v prejšnjem letu. Zaradi tega je deficit zunanje trgovinske bilance znašal 796,9 milijard lir, kar je za 49,7 odst. manj kot v letu 1963. Iz držav skupnega evropskega tržišča je Italija uvozila za 1.477,9 milijarde lir blaga, kar je 32,7 odst. vsega uvoza, vendar pa za 5,5 odst. manj kot prejšnje leto. Izvoz na isto področje pa je znašal 1.416,2 milijarde, kar je 38 odst. vsega izvoza in kar 26.4 odst. več kot leto prej.

Bilanca trgovinske izmenjave Italije z deželami vzhodne Evrope je kazala ob koncu leta primanjkljaj 59 milijard lir in samo do Sovjetske zveze je ta primanjkljaj znašal 35,2 milijarde lir.

ZANIMIVOSTI IZ ŽIVALSKEGA SVETA

Strašne čeljusti in jekleni zobje zahrbtnega krokodila

Potomci pradavnih kuščaric - Do danes se jih je ohranilo še 23 vrst - Velikan z Madagaskarja, dolg 10 metrov - Tehnika lova zvijačnega povodnega tolovaja

Krokodil je za gotovo ena od najbolj strašnih živali, saj njegove čeljusti in rep predstavljajo naravnost smrtonosno orožje.

V resnici so krokodili eden od živalskih ostankov iz tistega obdobja, ko so pred kakimi 150 milijoni let na naši zemlji še živeli ogromni plazilci. V tem času je sploh bilo mnogo več plazilcev, tudi takšnih, ki so plezali po drevju ali pa so se v pokončni drži sprehajali po zadnjih nogah. Do danes pa se je v tropskih in subtropskih rekah, zalivih, jezerih in močvirjih ohranilo samo še okrog 23 krokodilskih vrst. Med temi je tudi nekaj takšnih, ki lahko žive tudi v morju.

V to družčino sodijo tudi največji plazilci našega časa, tako imenovani leviatani, ki lahko s svojim repom zdrobe glavo odraslemu levu in ga nato potegnejo pod vodo. Vendar so ti orjaki danes že prava redkost. Dolžino sedmih metrov danes dosegajo še nilski krokodil, oni v Aziji in pa še nekateri njihovi sorodniki v srednji Ameriki. Na Madagaskarju so odkrili okostje krokodila, ki je bil dolg nad deset metrov. Vendar danes večina krokodilov ne doseže niti dolžine treh metrov.

Kako se razmnožujejo? Krokodilova samica zakoplje v pesek svojih trideset do petdeset jajc, nakar jih po dveh mesecih, ko začnejo mladiči v jajcih cviliti, spet odkoplje. Mladiči tedaj prebijejo jajčno lupino in takoj odhite proti vodi. Tu mladi krokodilčki hlastajo po vsem, kar morejo doseči. Velik del teh pa je že v začetku uničen, in to spričo strašnega apetita okolja, ki so se v njem znašli. V trdi bitki za obstanek se nekateri vendarle ohranijo in prav tem pripada zasluga, da vrsta ne izumre. Njihova hrana so ribe, žabe in majhne želve, ko pa postanejo večji, postanejo obenem tudi drznejši in napadajo vse, kar je živega okrog njih. Pri tem nenavadno spretno uporabijo svoje orožje, strašne čeljusti z velikimi ostrimi zobmi, ki ne izpuste več, kar so zgrabili. Te čeljusti predstavljajo pravcati čudež narave: ko se v njih stari zobje izrabijo ali zlomijo, zrastejo na njihovem mestu novi.

V vodi oprezajo krokodili za svojo žrtvijo tako, da jim iz nje mole samo nozdrvi, oči in ušesa. Tako lahko malone neopazni dihajo, vidijo in slišijo. Spričo njihove nepremičnosti, ustvarjajo videz, kot da bi spali. Seveda predstavlja to samo nevarno prevaro, ker je krokodil v resnici v tem trenutku bolj kot kdaj koli pripravljen zgrabiti svojo žrtev in jo uničiti. Samo izraz njegovih pokončnih zenic, z napetim zvijačno-zahrbtnim pogledom, izdaja njegovo potrpežljivo pohlepnost, ki žrtvi ne prizanaša. Na mestih, kamor se živali prihajajo napajat, je prejkone vedno v zasedi. Z bliskovito naglico šavsne v tem primeru s svojimi jeklenimi čeljustmi po eni ali drugi živali in jo krvavečo potegne pod vodo. In že se znajdejo ob njem še dva ali trije njegovi vrstniki, ki mu pamagajo žival raztrgati, da bi prišli tudi oni do svojega deleža. Krokodili ne morejo žvečiti, zaradi tega so primorani plen raztrgati na čim manjše dele. Pogostoma ga tudi puste v vodi tako dolgo, dokler ne začne razpadati. **Večji krokodili** pa na svojem območju ne trpe konkurence. Tudi ni redek primer, da napadajo svoje manjše vrstnike, jim s svojimi zobmi odsekejo noge ali jih celo požro.

Nilski krokodili žive danes samo še v gornjem toku te reke, vtem ko so v spodnjem povsem izginili. Stari Egipčani so krokodile častili kot svete živali. Neki staroegiptovski bog je celo imel svoje svetišče v Krokodilopolisu, ki se danes imenuje Medinet el Fajun. Tu so v preteklosti poginule krokodile celo ovijali v papirusove trakove in jih pokopavali na posebnih krokodilskih pokopališčih.

Krokodili so v starih časih imeli tudi posebno vlogo na področju poljedelstva. Za takratne ljudi so krokodili imeli preroško moč, da so lahko napovedali dvig nilskih voda. Krokodilove samice, namreč, kot smo že omenili, zahvaljujoč se svojemu nagonu, vsakokrat zagrebejo svoja jajca v pesek samo na tistih mestih rečnega brega, ki v tistem letu za gotovo ne bo preplavljen od rečnih voda.

Nilske krokodile je danes še moč najti tudi v nekaterih jezerih na jugu Sahare, vtem ko so v Izraelu popolnoma izumrli že v začetku našega stoletja. Ta krokodilska vrsta se je nadalje ohranila že v nekaterih drugih predelih Afrike ter na njenih otokih. Najti jih je moč tudi na Madagaskarju. Zanimivo je, da se ti krokodili ne ogibajo slane vode in da ponekikrat celo preplavajo dokaj široke morske zalive.

Krokodili indijskih močvirij so podobni svojim afriškim sorodnikom, vendar imajo krajši gobec. Ta vrsta krokodilov je razširjena po vsej jugovzhodni Aziji, na indoavstralskih otokih in v Novi Gvineji. Odrasli merijo 5 do 6 metrov v dolžino in so znani po tem, da so zelo nevarni ljudem. Nevarni so tudi na kopnem, kjer prežijo na svoje žrtve v zasedah. Najbolj običajen plen teh «cestnih razbojnikov» so psi in otroci. Toda nič manj niso nevarni tudi odraslim osebam, posebno, če so te napadene iznenada.

Krokodili običajno napada zebre, antilope, močvirne ptice in celo kamele ter bivole. Ce se na reki, kjer žive, prevrne čoln, postanejo ljudje, ki so bili v njem, za gotovo njihove žrtve. Zanimiv je podatek, da je doslej v teh predelih bilo od krokodilov uničenih več ljudi kot od vseh drugih zveri skupaj.

Samo ena žival je, ki se ji ni treba bati krokodila: povodni konj. In to ne toliko zaradi svoje moči — čeprav lahko s svojimi velikimi zobmi zada naravnost strašne udarce — temveč bolj zaradi svojih oblin. Naj krokodil še tako močno razmakne svoje strašne čeljusti, mu s telesa tega debelokožca ne bo uspelo odgrizniti niti košček mesa, vtem ko je povodni konj po drugi strani močno občutljiv za takole vrsto ščegetanja. Sicer pa ima tudi krokodil v tem pogledu izkušnje. To je, poleg drugega, razvidno tudi iz tega, kako obzirno se ogne samici povodnega konja, ko ta spremlja svoje mladiče.

V soboto in nedeljo gostuje v Trstu Drama SNG iz Ljubljane z Edwarda Albeeja dramo «Kdo se boji Virginije Woolf». Na sliki Jurij Souček kot George, Duša Počkajeva kot Martha, Danilo Benedičič kot Nick in Marija Benkova kot Honey

modni kotiček

Kaj so pripravile italijanske modne hiše

Podobno kot pri francoski, je tudi pri italijanski modi zelo upoštevana vitkost, ki naj žensko pomladi

Revije za letošnjo spomladansko in poletno modo so zaključene. Kot smo že poročali, so modnim revijam v Parizu sledile zelo uspele modne revije v Firencah in Rimu, ki so pokazale smernice in novosti ital. «visoke mode». In ker vemo, da se pariška in italijanska «visoka moda» že več let borita za prvo mesto, je prav, da ju nekoliko primerjamo, oziroma, da našim čitateljicam opišemo glavne linije letošnje italijanske mode, ki je v nekaterih primerih naletela celo na večje odobravanje od pariške mode.

Naj najprej poudarimo, da se je tudi italijanska, kot se je pred njo že pariška «visoka moda» odločila za zelo mladostno linijo, ki daje poudarek predvsem vitkosti postave ter skrbi za to, da bi bila ženska v novih modelih čimbolj nežna in ljubka. To tendenco so seveda ženske po vsem svetu z veseljem pozdravile, kar pa je tudi razumljivo, saj si nobena ne želi, dajati videza starosti. Bolj so morda novih linij vesele vitke ženske, katere je tudi italijanska «visoka moda», kot že pred njo pariška, zelo favorizirala. So pa modeli v številnih primerih krojeni tako, da bodo primerni tudi za bolj močne postave in to tako, da bodo tudi te pridobile na vitkosti. Torej sta v tem pogledu zadovoljili ženski svet tako pariška kot italijanska moda.

No, pa preidimo k opisu glavnih novosti in idej nekaterih bolj znanih italijanskih modnih hiš. Začnimo kar z Guidijem in Fabianijem, ki sta v svojih modnih kolekcijah prikazala vrsto spomladanskih plaščev in kostumov. Oba sta se odločila za zelo gladek in raven krój z edino razliko, da si je Fabiani privoščil nekoliko bolj ohlapen hrbet, medtem ko je Guidi krojil svoje plašče čisto ravno, skoraj ostro. Oba sta se tudi odločila za zelo kratke jopice pri kostumih kot tudi za črno-bele barvne kombinacije.

Bolj briljantne in ekstravagantne so bile kolekcije modnih hiš Marucelli in Veneziani. Obe modni hiši sta se odločili, da obogatita letošnje spomladanske in poletne obleke, pa tudi krila in celo poletne plašče s plisseji ter z godeti. Seveda sta zato uporabili zelo mehke tkanine, kot na primer volneni étamine, volneno flanelo, ali zelo lahek tweed

Znana italijanska modna šivilja Biki je prikazala vrsto efektnih kostumov, kjer sta jopica in krilo krojeni tako, da dajeta videz, kot bi bila vrhu dolge jopice še kratka jopica. Svoje kostume je opremila še s pasovi, ali vsaj martingalo, bluze in obleke pa z zelo bogatimi, čeprav ne preveč globokimi izrezi.

Za zelo svetle in sveže barve se je v svoji kolekciji odločila Irene Galitzine, ki je tudi linijo svojih plaščev bolj razširila, zato pa so bili ti v glavnem zvezani s pasom. Njene obleke so zelo enostavne ter jih krasijo predvsem žepi in pa zelo majhni odstoječi ovratniki.

Zelo linearni in rafinirani so bili modeli, ki jih je prikazal Patrick de Barentzen, ki se je odločil za izredno bogate tkanine, ki so še poudarile enostavnost in resnost kroja. Bolj bogate so njegove večerne obleke, pri katerih je bilo opaziti bolj široka in nabrana krila in poudarjen pas.

Zelo mladostne plašče in kostume so končno prikazali še Forquet, Lancetti, Carosa in Antonelli, ki so zopet postavili v ospredje modro barvo, ki bo imela letos brez dvoma v spomladanski in poletni garderobi glavno ebsedo.

Poglavje zase so bili modeli Schuberta, ki tudi tokrat ni zatajil svojega nagnjenja do vsega, kar spominja na romantiko. Tej liniji sledijo predvsem njegove večerne obleke, ki so tako po kroju, kot tudi po izbiri tkanin zelo bogate.

RADIO VELEVIZIJA

ČETRTEK, 18. FEBRUARJA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi; 12.15 Za smeh in dobro voljo; 12.45 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Ansambel «Le Tigri»; 17.20 Italijanščina; 17.35 Lahka glasba; 18.15 Umetnost; 18.30 Glasbena oddaja za mladino; 19.00 Harmonikar Art Van Damme; 19.15 Beličič: «Pravda za slovenski črkopis»; 19.30 Znani motivi; 20.00 Šport; 20.35 «Brigadir», igra v petih dejanjih; 22.00 Od mazurke do surfa; 22.45 Kvintet Red Garland; 23.00 Sodobna glasba.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Operna glasba; 13.40 Med zgodovino in legendo; 13.50 Simf. koncert.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Glasovi in orkestri; 11.50 Iz turistove beležnice; 12.10 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Orkester Mantovani; 14.00 Glasba po željah; 15.00 Operni almanah; 15.40 Vprašanja tedna, 16.00 Tretja stran; 16.15 Popevke; 16.35 Operna glasba; 17.40 Plesna glasba; 18.00 Prenos RL; 19.00 Harmonikar M. Larcagne; 19.30 Prenos RL; 22.15 Trobentača Johnson in Windind; 22.40 Nočni motivi.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.05 Psihologovo mnenje; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. narodne pesmi; 11.30 Brahmsova uvertura, opus 81; 13.25 Filmska glasba; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 V diskoteki; 17.25 Nepozabne pesmi; 18.10 Bachove skladbe za orgle; 18.55 Mali koncert; 20.25 Lahka glasba; 21.00 A. Salmons: «I canti di Maldoror»; 22.15 Koncert.

II. program

7.30 Jutranja glasba; 8.50 Pisan program; 9.35 Glasbeni program in zimske počitnice; 10.40 Pesmi leta; 11.05 Vesela glasba; 12.00 Romantično potovanje; 13.00 Zmenek ob trinajsti uri; 14.00 Pevci; 14.45 Nove plošče; 15.15 O avtomobilizmu; 15.35 Sopranistka Janine Burhard; 16.00 Ital. pesmi; 17.15 Zapojmo jih skupaj; 17.50 Stendhal - Beniamino: «Luciano Leuwend»; 18.55 Kako poslušamo glasbo; 18.50 Vaši izbranci; 21.00 O opernem gledališču; 22.15 Jazz.

III. program

18.30 D'Amico: «Evgenij Onjegin»; 18.45 Scarlatti: «Io morirei contento»; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revija revij; 21.20 Skladbe starih skladateljev; 22.45 Priče naše dobe.

Slovenija

8.05 Zabavni zvoki; 8.55 Radijska šola; 9.25 Glasbeni vedež; 9.45 Domači pêle-mêle; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti; 12.15 Kvartet «Veseli fantje»; 12.30 Orkestralni portreti; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Solisti beograjske Opere; 14.35 Naši poslušalci čestitajo; 15.30 Pihalna godba; 15.40 Literarni sprehod; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Turistična oddaja; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Violinist Nikola Krstić; 18.45 Jezikovni pogovori; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Domače pesmi; 21.00 Nova romantika; 21.40 Glasbeni nokturno; 22.10 S popevkami po kontinentih; 23.05 Stara češka glasba.

Ital. televizija

8.30 Šola; 17.00 Tvoja prihodnost; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Kmetijska oddaja; 19.50 Šport in ital. kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 TV priredba: «Vezane roke»; 21.50 Pregled prireditev; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Sejem sanj; 22.30 TV pošta; 23.15 Sportne vesti.

Jug. televizija

10.00 TV v šoli; 11.00 Francozi pri vas doma; 16.40 Ruščina; 17.10 Govorimo angleško; 17.40 Mendov spored; 18.25 Obzornik; 18.45 Reportaža; 19.15 Melodije: Trio Vitas; 19.45 Kaleidoskop; 20.00 Dnevnik; 20.30 Glasba za trobento — narodna glasba; 20.40 Dr. B. Kreft: Kreature — Mestno gledališče Ljubljana; 22.10 Obzornik.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 4.5, najnižja 0.2, ob 19. uri 4.2; zračni tlak 1013.2 lahno raste, vlaga 32 odst., veter severovzhodnik, 15 km, nebo 9 desetin pooblačeno, morje razburkano, temperatura morja 7.2 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, CETRTEK, 18. februarja
Dragoslava
Sonce vzide ob 7.03 in zatone ob 17.35. Dolžina dneva 10.32. Luna vzide ob 20.41 in zatone ob 8.39
Jutri, PETEK, 19. februarja
Miro

PROTI NAČRTOM O KRČENJU LADJEDELNIC

Enotna stavka delavcev Sv. Marka s protestno povorko po mestu

Odločno stališče odbora trgovinske zbornice proti ukinitvi ladjedelnice - PSDI bo podprla protestno gibanje

Vprašanje obrambe ladjedelnice Sv. Marka je vedno v ospredju. Včeraj se je v zvezi s tem ponovno sestal odbor Nove delavske zbornice, o položaju pa je razpravljal tudi odbor Delavske zbornice. Njuni tajništvi se bosta jutri sestali in sprejeli sklepe o splošni stavki. Pričakuje se, da bodo podprle stavko tudi trgovine in drugi obrati.

Danes bo enotna stavka v ladjedelnici Sv. Marka, ki bo trajala od 9.30 do 12. ure. Med stavko pojdejo delavci po mestu v povorki, tako da opozorijo s svojim protestom prebivalstvo na položaj v ladjedelnici.

Sinoči je predvsem o vprašanju ladjedelnice Sv. Marka razpravljal tudi izvršni odbor tržaške trgovinske zbornice, ki bo danes o razpravi in o zaključkih izdal uradno sporočilo. Odbor je zavzel odločno stališče, da je treba nadaljevati z napori, da se zagotovi obstoj tržaške ladjedelnice, ki ima pomembne tradicije in katere gospodarskih položaj je znatno boljši od nekaterih drugih ladjedelnic v Italiji. Ugotovili so tudi socialni pomen tega ključnega tržaškega industrijskega podjetja, od katerega je odvisen procvit številnih manjših podjetij in ki zaposluje veliko število kvalificirane delovne sile. Na sestanku je poročal predsednik dr. Caidassi o razgovorih, ki jih je imel v Rimu, in ugotovil, da obstajajo splošni načrti za znižanje proizvodne zmogljivosti italijanskih ladjedelnic, da pa ni še nič odločeno, katere ladjedelnice nameravajo ukiniti, odnosno preusmeriti njih proizvodnjo.

Pokrajinsko vodstvo PSDI je proučilo včeraj gospodarski položaj mesta s posebnim poudarkom na ladjedelniško industrijo in na pristaniški promet. Tajnik Pierandrei je poudaril, da mora vse mesto enotno nastopiti v obrambo industrije, ki ji grozi preusmeritev proizvodnje v Sv. Marku. Vodstvo je sklenilo, da bo podrplo protestno akcijo tržaškega prebivalstva, ki pa ne sme biti sama sebi namen, marveč mora biti prvi korak za okrepitev tradicionalnih tržaških industrijskih dejavnosti. Vodstvo je razpravljalo tudi o namenih za združitev plovnih družb PIN, pri čemer bi utegnil biti Trst tudi oškodovan. Končno je poverilo predstavnikom PSDI na pokrajini in deželi, naj odločno nastopijo proti zapostavljanju našega mesta. Politično tajništvo pa je napovedalo stvarne korake pri socialdemokratskih ministrih ter parlamentarnih skupinah stranke.

Protest UDI proti napadu ZDA na Vietnam

Predsedstvo Zveze italijanskih žena (UDI) v Trstu izraža zaskrbljenost žena zaradi dogodkov v Vietnamu in nujnost, da italijanska vlada podvzame vse potrebno, da se bodo izvajali ženevski sporazumi iz l. 1954 za Vietnam. UDI izraža željo, da bi se obnovila pogajanja, ki predstavljajo edino pot za dosego neodvisnosti in proste izbire vietnamskega ljudstva v skladu z njegovimi svobodoljubnimi težnjami.

Protest proti ameriškemu napadu na Vietnam so na svojem sestanku sprejeli tudi člani KPI v Rocolu, ki tudi pozivajo italijansko vlado naj odločno nastopi pri ameriški vladi v obrambo miru in pravic ljudstev. Skupščina rocolskih komunistov zahteva tudi, da italijanska vlada uradno nastopi za osvoboditev španskega republikanskega antifašista Lopeza de le Fuente, kateremu grozi smrtna obsodba v španskih fašističnih zaporih.

1. februarja je bil v navzočnosti predstavnika finance izžreban listek za vstop v občinsko umetnostno galerijo št. 05467, katerega lastnik prejme za nagrado sliko slikarke Amalie Glanzmann. Posestnik listka lahko dobi sliko v sobi 124 občinske palače v uradnih urah.

Prisega treh okoliških županov

Včeraj dopoldne sta pred vladnim komisarjem dr. Mazzo prisegla novi nabrežinski župan Drago Legiša in novi zgoniški župan Josip Guštin, ki sta tako dobila naslov javnega funkcionarja. Ceremoniji so prisostvovali tudi najvišji funkcionarji prefekture. Predvčerajšnjim pa je prisegel tudi novi repentaborski župan Mihael Guštin.

Sestanek v Pulju o narodnostni manjšini

Danes se bo v Pulju sestala komisija za narodnostne manjšine sestavljena iz predstavnikov okrajnih odborov Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Koper, Pule in Reke. Sestanek bo še zlasti zanimiv, ker bo na njem informativno poročal načelnik jugoslovanske delegacije mešane komisije M. Vošnjak o zaključkih zadnjega zasedanja te komisije. Poleg tega bodo razpravljali o rezultatih praktičnega izvajanja občinskih in okrajnih statutov glede zaščite italijanske narodnostne manjšine v Jugoslaviji. Končno bodo razpravljali tudi o nekaterih sedanjih perečih vprašanjih italijanskih osnovnih in srednjih šol v treh okrajih, kjer živi italijanska narodnostna manjšina.

PROF. MARGHERITA HACK DE ROSA V NOVINARSKEM KROŽKU

Nova ravnateljica predlaga zgraditev observatorija na Krasu

Ta observatorij bi lahko postal pravo središče za zvezdoznanska raziskovanja - Njegova zgraditev in oprema bi stala okrog pol milijarde lir

Včeraj ob 18.30 je gospa Fulvia Costantinides predstavila občinstvu v novinarskem krožku na Korzu novo ravnateljico tržaškega zvezdoznanskega observatorija profesorico Margherito Hack De Rosa. Tega znanstvenega srečanja med novoimenovano ravnateljico inštituta in tržaško javnostjo bi se moral udeležiti tudi prof. Martin, ki je do nedavnega načeloval tej zaslužni mestni ustanovi. Žal pa se je ni mogel udeležiti zaradi zdravstvenih razlogov.

Profesorica Hack De Rosa se je v svojem razmeroma kratkem predavanju dotaknila nekaterih bistvenih vprašanj, ki od blizu zadevajo delovanje tržaškega zvezdoznanskega inštituta. Tema, katero je obravnavala, je bila sicer posvečena astrofiziki, se pravi vedi, ki je na splošno zelo tuja povprečnemu človeku. Prikazala je med drugim razvoj našega sončnega sistema ter se poglobila, kolikor ji je pač odmerjen čas dopuščal, v analizo možnosti življenja v drugih sončnih sistemih galaksije (rimske ceste).

Glede konkretnega delovanja tržaškega zvezdoznanskega inštituta pa je izredno važna pobuda, ki jo je nova ravnateljica sprožila: naj se zgradi v naši bližnji kraški okolici nov zvezdoznanski observatorij, ki bi utegnil postati prej ali slej pravo središče za zvezdoznanska raziskovanja. Predavateljica je namreč poudarila, da je mogoče danes opazovati iz sedanjega sedeža observatorija samo pojave, ki zadevajo sonce. Ostala opazovanja ne pridejo v poštev zaradi motenj v zračnem pasu, ki obdaja mesto in ki izvirajo iz najrazličnejših vzrokov (dim, prah, mestne razsvetljave itd.). Gospa Hack pa je izjavila, da je naša bližnja kraška okolica zelo primerna za opazovanja oddaljenejših zvezdnih sistemov.

Iz drugih virov smo zvedeli, da bi stroški za gradnjo nove opazovalnice in za njeno opremo z ustreznimi aparati dosegli morda pol milijarde lir. Predvidevajo pa, da bi v bližnji bodočnosti namestili poleg že predvidenega teleskopa z 1 metrom premera, tudi radioteleskop. Vse te dejavnosti bi bile tesno povezane z zvemi načrti mednarodnega značaja, ki se zavzemajo za osvojitev predvsem medplanetarnega prostora. V tej zvezi je profesorica Hack pozvala posebno srednješolsko mladino, da se v večji meri zanima za ta vprašanja.

Na občinskem oddelku za ekonomat v občinski palači soba 128 hranijo naslednje predmete, ki so bili izgubljeni in najdeni v januarju na javnih prostorih in katere zakoniti lastniki lahko prevzamejo vsak delavnik od 9. do 12. ure: otroški plašč, čevlji, denarnica za drobiž, dežniki, uhani, aktovke, ure, knjige, usnjena torba z mehaničnim orodjem, denar, bančna nakaznica, platnene hlače itd.

Prof. Rutteri v liceju «Dante»

Zanimivo predavanje o razvoju Trsta

V glavni dvorani liceja «Dante» je sinoči prof. Silvio Rutteri imel pred številnim občinstvom zanimivo predavanje o mestni četrti pri Sv. Andreju v okviru ciklusa predavanj «Zgodovina Trsta v imenu ulic». Zaključno predavanje in sicer o Skednju, bo prihodnjo sredo ob 19. uri. Predavatelj, ki podrobno pozna zgodovino našega mesta, je svoja izvajanja izpopolnil z diaskopičnim predvajanjem risb in starih fotografij.

Predvsem je poudaril, da je Trst imel vedno osnovni temelj svojega razvoja na morju. Nato je omenil, kako so bili še pred dobrimi dvesto leti takoj izven mestnega ozidja oljčni gaji, vinogradi, gozdovi. Četrt pri Sv. Andreju je dobila ime po cerkvici, ki je bila uničena v 14. stoletju pa so jo okrog leta 1600 spet zgradili, nato pa porušili in tam zgradili gostilno. Predavatelj je vodil poslušalce vse od začetka sprehajališča pri Sv. Andreju pa do pod Skedenj, opisal pokrajino pred sto, dvesto leti in sproti prikazoval nastanek industrije, ki je tam rasla z razvojem pomorstva. Tako je iz tehnične delavnice zrasla Tovarna strojev, razvil se je Tržaški arzenal, leta 1864 je tržaška občina razlastila zemljišče kmeta Milaniča in je zgradila plinarno za mestno razsvetljavo, leta 1893 je nekj Tonello iz Benetk zgradil malo ladjedelnico, ki ji je na čast patrona Benetk dal ime sv. Marka in ki se je nato močno razvila, razširila (Ladjedelnica Sv. Marka) ter ponesla sloves našega mesta v svet. Med raznimi zanimivimi podrobnostmi je prof. Rutteri omenil, da so bile na pobočju nad arzenalom prve hišice za delavce, ki so bili zaposleni v arzenalu. Hišice so si zgradili s pomočjo pokojninskega fonda. Prvo javno razsvetljavo v mestu je s pogodbo s tržaškim magistratom (leta 1846) prevzelo neko francosko podjetje, leta 1864 pa je javno razsvetljavo prevzela v svoje roke sama občina.

Gledališča

VERDI

V petek ob 20.30 zadnja predstava Rossellinijeve opere «Pogled z mosta» za red B v vseh prostorih.

Danes se pri blagajni gledališča začenja prodaja vstopnic za prvo predstavo opere «Boris Godunov» Modesta Musorgskega, ki bo v ponedeljek za red A v parterju in ložah ter za red B na balkonih in galerijah. Dirigent Franco Capuana.

V glavni vlogi bo nastopil Nicola Rossi Lemeni namesto Borisa Christofa, ki še ni okreval od nedavne operacije. V ostalih važnejših vlogah bodo nastopili še Aldo Bertocci, Franca Mattiucci, Augusto Vicentini, Angelo Mercuriali, Leo Pudis, Plinio Clabassi, Diana Garlatti Kirschner, Gloria Paulizza, Maria Maddalena, Enzo Viaro, Bruna Ronchini, Giuseppe Botta, Vito Susca, Raimondo Batteghelli in Eno Mucchiutti. Zborovodja Giorgio Kirschner, koreografija Enrico Sportiello, režija Walter Boccaccini.

TEATRO STABILE

Danes zaprto.

V petek ob 20.30 v Avditoriju izven abonmaja ob 20-letnici osvobditve «Romagnola» Luigija Squarzine. Režija Eriprando Visconti, scenska postavitev Sergio d'Osmo, kostumi Luca Sabatelli, pesmi Vittorio Franceschi.

Frančko Žerjal, znani prosvetni delavec in pevovodja zbora «Vesna» v Križu, slavi danes
50-letnico rojstva
Slovensko-hrvatska ljudska prosveta in prosvetno društvo «Vesna» mu pošiljata prisrčna voščila s toplimi željami, da bi zdrav in čvrst dosegel kar največ uspehov pri svojem nadaljnjem požrtvovalnem delu v splošno korist slovenske narodne skupnosti.

Slovensko gledališče v Trstu

PREDSTAVE
V KULTURNEM DOMU
MARCEL ACHARD
LIPE ZA LUNO
komedija v treh dejanjih
danes 17. februarja ob 20.30
v četrtek, 18. februarja ob 20.30
(abonma red B)

V soboto, 20. febr. ob 20.30 in v nedeljo, 21. febr. ob 16. uri

GOSTOVANJE DRAME SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE
Edward Albee
Kdo se boji Virginije Woolf?
Osebe: Martha — Duša Počkajeva; George — Jurij Souček; Honey — Marija Benkova; Nick — Danilo Benedičič

Režija: MILE KORUN
Scena: UROŠ VAGAJA
Kostumi: ALENKA BARTLOVA
Prevod: MAILA GOLOBOVA

Predstavi izven abonmaja

Prodaja vstopnic vsak dan od 11. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma.

V nedeljo, 21. t. m. ob 15.30 v prosvetni dvorani «Albert Sirk» v Sv. Križu
MARCEL ACHARD
LIPE ZA LUNO
komedija v treh dejanjih

Ljudska prosveta

OBČNI ZBOR PD «IVO GRUDEN»

Prosvetno društvo «Ivo Gruden» v Nabrežini vabi člane in simpatizerje na občni zbor, ki bo v nedeljo 21. t.m. ob 9.30 v društvenih prostorih v Nabrežini.

Danes ob 20.30 bo v srenjski dvorani v Borštu predavanje o potovanju po Španiji s prikazovanjem diapozitivov. Predaval bo fotoreporter Primorskega dnevnika Mario Magajna. Vstop prost. Vabljeni vsi.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». V nedeljo 21. t.m. redni sestanek od 10. do 12. ure v prostorih kluba, Ulica dei Montecchi 6. Dospeli so katalogi Jugoslavije za leto 1965, ki bodo članstvu na razpolago. S prvim rednim sestankom meseca marca bodo vsi člani lahko razstavljali v klubskih prostorih na stalnih razstavah. Člani, ki želijo razstavljati, naj se na prihodnjem sestanku zglasijo pri članih odbora.

V petek 12. t.m. je bila po premieri v Kulturnem domu v Ul. Petronio 4 najdena zlata zaponka. Lastnica naj telefonira na št. 28893.

Mali oglasi

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst, Ulica Carducci 41. DOBITE: ženske, moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah

VESPE LAMBRETE, vse potrebščine in nadomestne dele za vse vrste motornih koles po zmernih cenah dobite pri A.M.A.R. — Trst, via del Bosco N. 6 — Tel 41-946

PRI «AUTO STILE» Trst, Via U. Foscolo, 8 — blizu Trga Garibaldi — dobite vse potrebno za avtomobile, obloge, tepihe, električne baterije, verige «antigelo» itd. po zelo ugodnih cenah.

17-LETNO DEKLE išče uradniško delo kot začetnica; je vešča stenodatilografka z znanjem slov. in ital. Naslov na upravi lista v Ul. sv. Frančiška 20.

Sintetične preproge
in preproge za hodnike iz plastike «Balatum» in «Meraklon». Moderno pokrivanje podov s plastiko, gumo, «Moquette» in ploščice «Rikett». Hitra naprava s specializiranim osebjem. A.R.P. ITALPLAST, Trst. Trg Ospedale št. 6, Tel. 95-919.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 17. februarja se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo pa je 16 oseb.

UMRLI SO: 65-letna Maria Codiglia vd. Carpi, 68-letni Pietro Raviola, 73-letna Maria Dolenz por. Viani, 83-letna Maria Klun por. Giordano, 91-letni Giovanni Usma, 75-letni Antonio Franceschini, 2 uri stari Diego Iurincich, 35-letni Giovanni Paludet, 59-letni Alfredo Stocchi, 35-letni Costello Causi, 63-letni Ercole Pizzutti, 3 ure stari Dino Vaivoda, 87-letna Giorgia Andresen vd. Padovan, 63-letni Giuseppe Pockar, 59-letna Francesca Coretti, 67-letni Mario Borri.

Kino

Nazionale 16.00 «Il fuorilegge del Texas» Gregory Peck.
Arcobaleno 16.00 «Il ribelle di Algeri» Alain Delon, Lea Massari.
Excelsior 16.00 «I tre volti» Technicolor, Soraya, Alberto Sordi, Richard Harris.
Fenice 15.30 «Agente 007, missione Goldfinger» Technicolor. Sean Connery.
Grattacielo 16.00 «Le ultime 36 ore» James Garner, Eva Marie Saint, Rod Taylor.
Alabarda 16.00 «Sfida a Rio Bravo West» Franco Franchi, Ciccio Ingrassia, Helene Chanel. Technicolor. Zadnji dan.
Filodrammatico 16.00 «Il gioco degli innamorati» Maria Grazia Buccella, Alberto Dorsi. Colorscope.
Aurora 16.00 «Il giardino di gesso».
Cristallo 16.00 «Matrimonio all'italiana» Technicolor. Sophia Loren, Marcello Mastroianni. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 15.30 «La notte dell'iguana» Richard Burton, Ava Gardner, Sue Lyon. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Garibaldi 16.30 «Il cerchio della violenza» Jeffrey Hunter. Prepovedano mladini pod 16. letom.
Impero 16.00 «Strano incontro» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.15 «I guai di papà» Bob Hope
Moderno 16.30 «La battaglia di Alamo» Technicolor. John Wayne, Richard Widmark.
Astra 16.00 «Ti Koyo e il suo pescecane».
Astoria 16.30 «Letti separati» Technicolor.
Abbazia 16.00 «La frustata» Technicolor Richard Widmark, Donna Reed.
Ideale 16.00 «L'amore primitivo» — Technicolor, Jane Mansfield, Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Marije Piško daruje družina Konič 1000 lir za Dijaško matico.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(12. 2. — 21. 2.)

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7; Centauro, Ul. Buonarroti 11; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Mizzan, Trg Venezia 2; Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 4; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26; Vielmetti, Trg della Borsa 12; Miani, Drevored Miramare 117

Služba lekarn od 13 do 16. ure

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7; Centauro, Ul. Buonarroti 11; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Mizzan, Trg Venezia 2.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(12. 2. — 21. 2.)

Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 4; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26; Vielmetti, Trg della Borsa 12; Miani, Drevored Miramare 117.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
Novo:
Kirst:
Noč generalov. L 1.800

OBČINA JE PRITISNILA DAVČNI VIJAK

667 milijonov lir več dohodka od občinskih davkov kot lani

Letos bodo izterjali samo za pristojbino za pobiranje smeti dvakrat več kot doslej

Tržaška občinska uprava je hudo pasivna. Za lanski primanjkljaj ji je državna uprava odobrila samo del kritja, sedaj pa se predvideva, da se bo isto zgodilo tudi za letos. Zato je občinska uprava primorana, da najame posojila za kritje lanskega in letošnjega primanjkljaja. Zaradi tega je morala občinska uprava proučiti to vprašanje in se zateči k posojilom, da lahko zadosti vsaj najnujnejšim izdatkom.

Zakon o dajanju posojil krajevnim ustanovam pa določa, da se posojila za kritje primanjkljajev pasivnim občinskim in pokrajinskim upravam dajejo samo pod pogojem, da je prizadeta uprava uveljavila najvišje mere raznih občinskih davkov, pristojbin, ter dodatnih davkov, ki jih določa zakon.

Zaradi tega je tržaški občinski svet lani sprejel nekaj sklepov, na osnovi katerih so bili razni davki, dodatni davki in razne pristojbine s 1. januarjem letos povišane. Poleg tega pa je občinska uprava sprejela tudi sklep, da se znatno poviša pristojbina za odnašanje smeti, ker so se v zadnjih letih povečali stroški za pobiranje smeti. Da bi zmanjšali letni primanjkljaj, pa so tržaški občinski upravitelji sklenili uveljaviti povišanja z začetkom letošnjega leta tudi za trošarino. Hkrati pa je občinska uprava skušala omejiti povišanje trošarine samo na določene sektorje. Tako je sklenila, da se v glavnem ohranijo določene mere trošarine v lanskem letu tudi za letošnje leto za skoraj vse blago široke potrošnje. Zato se je odločila le na 50-odstotno povišanje dodatne trošarine na uporabo plina vode in električnega toka, kar bo prineslo občinski upravi v letošnjem leto okrog 250 milijonov lir, ki jih bodo plačali tržaški potrošniki vode, plina in električnega toka. To povišanje, pravijo občinski upravitelji, je bilo potrebno, če hoče občinska uprava najeti posojilo za kritje primanjkljaja. Drugo povišanje pa so uvedli na trošarinske abonmaje, ki pa se nanaša samo na 194 pogodb, za katere je bilo v lanskem letu ugotovljeno, da obstaja prevelika razlika med blagom, ki je prišlo v trgovino, in plačano trošarino.

Občinski upravitelji trdijo, da so skušali čim manj pritisniti posredne davke, ki prizadenejo vse občane; zato pa so sklenili povišati v večji meri neposredne davke, kar naj bi bilo bolj pravično in bolj v skladu z zdravo davčno politiko. Zaradi tega so pritisnili na družinski davek in predvsem na posestnike, industrijce, trgovce, profesionalce in umetnike. Prijave dohodkov obrtnikov ter delojemalcev so v glavnem pustili na lanski ravni in ni med temi skoraj nobenega povišanja, razen nekaterih redkih primerov, mimo katerih ni bilo mogoče iti zaradi prevelike razlike prijavljenega dohodka in dejansko ugotovljenega dohodka prizadetega. Z dosedanjo revizijo, ki pa še ni dokončana, predvidevajo, da bodo letos dobili glavne sezname družinskega davka 748.278.000 lir (lani so dobili 695.876.000 lir), ali 52.402.000 lir več.

Najbolj se je z začetkom letošnjega leta povišala pristojbina za odnašanje smeti, in sicer za več kot 100 odstotkov. Lansko leto je občinska uprava dobila skupno 203.911.854 lir, za letos pa predvidevajo, da bodo z novimi tarifami dobili 460.426.675 lir, ali 256.514.821 lir več.

Poleg tega je občinska uprava sklenila povišati mero prispevka za kanalizacijo od 1.20 odstotka na 2 odstotka, za kar bo občina letos dobila 40.000.000 lir več kot lani; prav tako je bil povišan za 50 odstotkov dodatni davek na prispevek za kanalizacije, ki bo občini prinesel nadaljnjih 40.000.000 lir več dohodka; povišanje od 25 odstotkov na 50 odstotkov davka na stanovanjsko lastnino, licence, pse, stroje za ekspresno kavo, in na napisne table, bo prinesto občinski upravi letos okrog 23.000.000 lir več kot lani; za povišanje dodatnega davka na zasedbo javnih prostorov, pa bo občina letos dobila 5.000.000 lir več. Skupno torej bo občinska uprava v letošnjem letu dobila za povišanje raznih davkov in pristojbin okrog 666.916.000 lir več kot lansko leto, ki jih bodo plačali tržaški davkoplačevalci.

V TOREK SEJA DEŽELNEGA SVETA

Vodstvi KD in PSDI predlagata decentralizacijo deželnih uradov

Danes se sestaneta deželni odbor in paritetna komisija

Socialdemokrati in demokristjani so se sporazumeli glede razporeditve deželnih odborništev. Tajništvo PSDI je včeraj objavilo resolucijo, o decentralizaciji deželnih uradov, ki jo je odobril deželni odbor. Vprašanje je bilo sicer praktično rešeno že med deželnima tajnikoma KD in PSDI Bressanijem in Cesarom. Zato sta sporočili obeh strank skoraj enaki.

PSDI se izrecno sklicuje na člen 34 deželnega statuta, ki dopušča določitev sedeža uradov odborništev tudi izven glavnega mesta dežele, ter na člen 11, ki predvideva prenos upravnih funkcij na pokrajine, na občine, na njihove konzorcije in na druge krajevne ustanove. Deželni odbor PSDI je priporočil deželnemu odboru, naj uresniči predpise člena 34, pri čemer pa naj ohrani funkcionalnost in enotnost deželne vlade.

Po mnenju PSDI bi moral ustrezni zakonski načrt zagotoviti Vidmu sedeže uradov odbornika za kmetijstvo ter sedež uradov za krajevne ustanove. Ta decentralizacija bi bila v skladu z objektivnimi praktičnimi razlogi ter bi nudila Vidmu nadomestilo za premeščene državne in javne uradnike po ustanovitvi pordenonskega okrožja. Poleg tega pa bi lahko ugodili težnjam Vidma z raznimi pobudami na področju kulture in višjega šolstva, kar bi financirala dežela.

PSDI je upoštevala pri tem tudi zahteve Gorice in njene značilnosti upravnega središča. Zato je priporočila deželnemu odboru, naj upošteva Gorico, ko bodo določali sedeže raznih deželnih zavodov. Tajništvo PSDI je poudarilo, da se decentralizacija deželnih uradov ne tiče sedežev odbornikov, ki morajo ostati v Trstu.

Resolucija KD pa poudarja voljo po enotni deželni politiki, kar je bistveno za funkcionalnost deželnih organov. Poleg tega poudarja tudi obveznost stranke, da bo upoštevala potrebe po upravni decentralizaciji, kot določa člen 11 statuta. Zato priporoča deželnemu odboru, da pripravi zakonski osnutek, po katerem se določi, da bodo v Vidmu uradi, ki se tičejo kmetijstva in krajevnih ustanov.

* * *

Jutri se bo sestal deželni odbor. Pričakujejo, da bo obširno razpravljal o položaju v ladjedelnici Sv. Marka. Položaj v tej ladjedelnici bodo proučili tudi na seji deželnega sveta, ki bo v torek. V ta namen je bila predložena deželnemu svetu tudi resolucija nekaterih svetovalcev.

* * *

V Rimu se bo danes zopet sestala paritetna komisija za proučevanje norm za izvajanje deželnega statuta. Na dnevnem redu je razpravljanje o normah za socialno skrbstvo.

* * *

Včeraj se je sestala tretja deželna komisija, ki je sklenila, da odloži razpravljanje o zakonskem osnutku svetovalca Ginaldija, ki se tiče šolstva. Danes pa se ponovno sestane 5. komisija, ki bo nadaljevala razpravljanje o zakonskem osnutku za razvoj turizma.

Potrdilo za upravičence do pokojnin INPS

Tržaško županstvo sporoča, da od 18. februarja na anagrafskem uradu v Ul. Teatro Romano 15 izdajajo potrdila o vdovstvu in o življenju za upravičence pokojnin INPS (kat. 30, zapadlost 13.2.1965).

Interesenti naj prinesejo s seboj osebno izkaznico in pokojninsko knjižico. Tudi pooblaščene osebe morajo prinesti prej omenjene dokumente. Prizadeti naj ne čakajo do zadnjega dneva pred izplačilom pokojnin, da ne bo navala v uradih.

VČERAJ POPOLDNE V UL. ORIANI

Avtomobil zavozil na pločnik podrl 3 pešce in zdrobil izložbo

Eden hudo ranjen, dva pa na srečo le lažje - Do nesreče je prišlo zaradi prehitevanja

V Ul. Oriani, blizu stavbe štev. 6, se je včeraj ob 14.30 dogodila slikovita prometna nesreča, ki je žal zahtevala tri žrtve. Avto je zavozil na pločnik in podrl tri pešce, ki so tedaj šli mimo. Z avtom RK so jih prepeljali v bolnišnico, kjer so 69-letnega upokojenca Giovannija De Rossija iz Ul. della Guardia 52 sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v treh mesecih. Pri nesreči si je zlomil desno stegnenico in si izpahnil levo ramo. 68-letnemu gradbenemu podjetniku Francescu Fellugi iz Drevoreda Campi Elisi 18 ter 18-letni frizerski Savi Kral iz Trebč 174 pa so nudili samo prvo pomoč. Prvi se je pobil po čelu, desnem komolcu in prsih ter bo okreval v 10 dneh, 5 dni pa se bo morala zdraviti Kraljeva zaradi živčnega pretresa.

Nesreča se je pripetila nenadoma. Ob tisti uri je 50-letni Ernesto Tenente iz Ul. Fra Pace da Vedano 6 vozil svoj fiat 1100 TS 51475 proti Trgu Stare mitnice. Ko je privozil v neposredno bližino Ul. Vasari, ga je s furgonom «volkswagen» TS 55821 prehitel 24-letni Mario Sardo iz Ul. Guerrazzi 15, ki je vozil v isti smeri. Sardo je Tenentov avto prehitel tako blizu, da je z desno stranico furgona dregnil v levo stanico fiata 1100. Zaradi nenadnega sunka in ker se je Tenente tudi prestrašil, je ostro zaobrnil na desno, zavozil na pločnik, podrl omenjene tri pešce in se zaletel v izložbeno okno trgovine «Magazzini Trieste». Na kraju nesreče se je takoj zbrala velika množica ljudi, nekateri pa so poklicali rešilni avto RK in agente cestne policije. Ranjence so odpeljali v bolnišnico, agenti pa so opravili potrebne formalnosti. Šoferja se nista poškodovala, pač pa je Tenentov avto utrpel precejšnjo škodo.

V Trstu aretiran begunski ropar

Predvčerajšnjim so agenti letečega oddelka policije, v begunskem taborišču pri Sv. Soboti, aretirali 25-letnega begunca Juraja Lorencina, nevarnega roparja, ki je izvršil rop v Imperii.

Agenti so Lorencina našli v taborišču, kamor se je zatekel ob svoji nepošteni dogodivščini v Imperii. Aretirali so ga na podlagi ukaza, ki ga je izdalo porotno sodišče v Imperii.

Lorencin je pred nekaj meseci pribežal iz Jugoslavije in je pri nas zaprosil za politično zavetišče. Toda ni imel namena ostati v taborišču, kamor so ga poslale policijske oblasti. Zapustil je taborišče ter se napotil skozi severno Italijo v Ligurijo, kjer je nameraval na skritem prekoračiti francosko mejo. Njegov namen je bil, da bi v Imperii ukradel motorni čoln ter priplul na francosko obalo z odprtega morja. Za tak podvig pa je Lorencin potreboval denarja, zato se je odločil za rop. Potem, ko ga je izvršil, se je nanagloma vrnil v Trst, ker je mislil, da bo bolj na varnem.

Lorencina pa so spoznali ter ga je sodišče v Imperii sodilo v odsotnosti. Potem je poslalo nalog za njegovo aretacijo na vse kvesture v državi. Našli so ga agenti letečega oddelka v tržaškem begunskem taborišču. Lorencina bodo v spremstvu poslali v Imperio, kjer ga čaka zapor.

Vespist v avto

Sinoči okrog 19. ure, se je Ul. Gatteri pripetila prometna nesreča, ki jo je zakrivil 28-letni Fausto Toffoli z Drevoreda D'Annunzio 25. Toffoli je iz Ul. Battisti privozil avto TS 44775. Blizu vogala Ulice Giotto je zapazil, da je iz nasprotne smeri na vespi TS 17958 privozil 30-letni nosač Bruno Visintin s Salite di Gretta 17. Kljub temu je Toffoli izsilil prednost in zavozil na levo v Ul. Giotto. Visintin se je takoj zavedel nevarnosti in je z vespo zavil na levo, da bi se izognil Toffolovemu avtu. Manever pa ni uspel in prednji del vespe se je zaril pod avtomobil. Visintin je padel in se pri tem ranil po kolenih. Z avtom RK so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Okreval bo v 8 dneh.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Včeraj predstavljena nova tipa malih tovornikov FIAT

Pri tržaški podružnici Fiat v Ul. Campo Marzio 3 so včeraj dopoldne pokazali novinarjem in predstavnikom prevozniških podjetij ter raznih ustanov dva nova tipa malih tovornikov, ki ju je tovarna Fiat že predstavila mednarodni javnosti na avtomobilskem salonu v Bruslju. Novi vozili so novinarjem in drugim gostom prikazali direktor podružnice dr. Martini, namestnik direktorja dr. Lanfossi in drugi šefi oddelkov ter strokovnjaki, ki so goste vljudno sprejeli ter jim nudili vsa pojasnila.

Gre za dve industrijski vozili, ki sta zelo uporabni za hitre prevoze blaga, pa tudi delovne sile. Predstavniki podjetij in ustanov, ki so si s strokovnim očesom ogledali nova tovornika, so se zelo pohvalno izrazili. Pravo novost, tako glede tehničnega napredka, kot glede estetike vozila, predstavlja novi tovornik Fiat 625 N, ki ima vse ugodnosti in karakteristike za ekonomičen in hiter prevoz blaga v mestu in okolici (nosilnost 2,5 tone, lahek dostop v kabino in nakladalno ploščad, lahko upravljanje, sinhronizirane brzine, panoramična preglednost itd.). Na izbiro sta dva tipa, in sicer z razdaljo 2,6 m (kason dolg 3,38), ali 3,3 m (kason dolg 4,43) med prednjimi in zadnjimi kolesi. Širina kasona (kovinski) 1,92 m. V kabini je prostor za šoferja in dva sopotnika. Motor Diesel 71 KS (3500 obratov), odlični amortizerji in vzmeti. Tovarna izdeluje 625 N tudi kot furgon in ga nudi kupcem tudi samo s kabino in ogrodjem, da ga prilagodijo svojim potrebam (za prevoz sladoleda, hladilnik pijač, živine, pošte smeti itd.). Vozilu se lahko priključi prikolica za 1300 kg tovora.

Drugi novi tovornik je Fiat 616 N, ki po zunanji obliki nekoliko spominja na znane male tovornike fiata. Nosilnost tega vozila je približno 18 stotov. Za vožnjo zadostuje šoferska knjižnica tipa B. Vozilo je težko 35 stotov in zato lahko služi tudi za prevoz ljudi. Ker ni voluminozen (dolžina nekoliko manj kot 5 m, širina malo manj kot 2 m), je ta mali tovornik zelo primeren za dovoz blaga v mestu, za ozke ceste itd. Lahko bi ga imenovali «marljivi delavec». To je zelo primerno vozilo za trgovce, male industrijce in obrtnike, pa tudi za vrtnarje, ki sami prevažajo svoje pridelke na trg. Vozilo je zelo prožno in ga je lahko upravljati (56 KS, 3500 obratov, 4 sinhronizirane brzine, v kabini 3 sedeži). Tovarna ga izdeluje tudi kot furgon ali samo s kabino in ogrodjem za preureditev v razne namene.

GOSPODINJO - KUHARICO IŠČEMO

za srednje veliko restavracijo v Meranu — Južna Tirolska. Znanje nemškega jezika zaželjeno. Dovoljenje za delo, zavarovanje in stanovanje je zagotovljeno.

Informacije oz. ponudbe pisati na naslov: CARAVAN PARC STIFTERHOF, Merano — Italia — Schennastrasse 13 - 15.

«UNIVERSALTECNICA»

RADIO — TELEVIZORJI — AVTOMATIČNI IN SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI — HLADILNIKI — ELEKTROGOSPODINJSKI PREDMETI CANDY — REX — CGE

Izredne cene za izvoz — Dostavljamo na dom brez posebnih stroškov v vse predele v Jugoslaviji

UNIVERSALTECNICA Trieste — Trst
Corso Garibaldi št. 4, tel. 41243 in Trg Goldoni št. 1

Kamioni «Alfa Romeo» za Jugoslavijo

Dolga vrsta novih tovornjakov čaka na znamenje za odhod na obmejnem prehodu pri Fernetičih. Gre za park 177 desettonskih tovornjakov «Alfa Romeo 1000», namenjenih raznim prevoznim in spediterskim podjetjem v Jugoslaviji. V sosedni republiki kroži danes že okoli 500 takih tovornjakov, več sto težkih tovornih vozil pa bo Jugoslavija uvozila še v tem mesecu. Modele Alfa Romeo 1000 izvaža tržaški trgovec S. Požar, v Jugoslaviji pa jih prevzemata podjetji Autocentar iz Zagreba in Jugoauto iz Beograda

POVRATEK RAVNATELJA ZUNANJETRGOVINSKE DIREKCIJE ZA DEŽELO IZ LJUBLJANE

Odpravili bodo birokratične ovire za boljše poslovanje sejma «Alpe-Adria»

Pravočasna objava blagovnih spiskov za uvoz iz obeh držav - Odprava zamud v bančnem poslovanju - Kmalu sestanek bančnih predstavnikov

Včeraj sta se vrnila iz Ljubljane tudi ravnatelj zunanje trgovinske direkcije pri vladnem komisarju za deželo Furlanija-Julijska krajina dr. Tomada in njegov sodelavec dr. Lazzini, ki sta po odhodu predstavnikov tržaške, goriške in videmske trgovinske zbornice iz slovenske prestolnice, nadaljevala razgovore s predstavniki Gospodarske zbornice za Slovenijo in Hrvatsko.

Na sestanku so strokovnjaki načeli najvažnejša vprašanja, ki se nanašajo na poslovanje v okviru sejemskih prireditev «Alpe-Adria» iz leta 1963 in 1964. Poslovanje v zvezi s sejmom iz leta 1963 gre namreč zdaj h kraju, medtem ko se je poslovanje v zvezi s sejmom 1964 komaj dobro razvilo. Posli so se dosegli odvijali razmeroma počasi zaradi birokratičnega zavlačevanja, ki ga bodo zdaj skušali po možnosti kolikor mogoče odpraviti. Torkovi razgovori na Gospodarski zbornici v Ljubljani so imeli namreč kot osrednjo točko prav odpravo birokratičnih težav in ustvarjanje boljših pogojev za uspešno delovanje operaterjev, ki se bodo udeležili letošnje in bodočih prireditev «Alpe-Adria».

Prvi predpogoj za uspešnejše poslovanje med italijanskimi in jugoslovanskimi podjetji v okviru prireditve «Alpe-Adria» je ta, da bosta oba blagovna spiska (spisek A: italijanski uvoz iz Jugoslavije, in spisek B: jugoslovanski uvoz iz Italije pravočasno odobrena in objavljena, tako da bodo operaterji še pred začetkom sejma točno vedeli, kakšni so delni kontigenti, določeni za posamezne blagovne postavke. Doslej sta se spiska objavljala prepozno, ko je bil sam sejem že mimo. Tako na primer je bila lanska prireditev «Alpe-Adria» od 9. do 17. maja, spiska A in B pa sta bila uradno odobrena šele konec julija odnosno v začetku avgusta, tako da so prve poslovne zaključke lahko zabeležili šele proti koncu leta. Jugoslovanski strokovnjaki so zagotovili, da si bodo letos še posebej prizadevali, da bosta oba blagovna spiska v najkrajšem času odposlana komercialnemu atašeju na jugoslovanski ambasadi v Rimu dr. Karamanu, ki ju bo nato predal italijanskemu ministrstvu za zunanjo trgovino. Če ne bodo nastopile posebne težave, bosta spiska letos lahko odobrena, uradno potrjena in objavljena že dober čas pred pričetkom sejma, ki bo kakor znano od 15. do 23. maja.

Na obeh spiskih bodo letos vpeljali nekaj manjših sprememb, sicer pa bo njuna blagovna struktura ostala v glavnem takšna, kakšna je bila v prejšnjih letih to se pravi da bodo na spisku A (uvoz jugoslovanskega blaga v Italijo) prevladovale blagovne vrste živina, meso, les, lesni izdelki, marmor, tkanine, kemični izdelki in proizvodi, proizvodi mehanične industrije in železarstva, steklo, tipični jugoslovanski obrtniški izdelki, itd., na seznamu B (izvoz italijanskega blaga v Jugoslavijo), pa stroji, industrijske naprave, nadomestni deli za vozila in razne stroje, železarski izdelki, barve in laki, kemični izdelki, tkanine, fotografski material, športni rekviziti, itd.

Manj verjetnosti je, da bi bila vrednost blagovnih spiskov povečana od 2 na 3 milijarde lir, kakor so predlagali predstavniki italijanskih poslovnih krogov, za razliko od prejšnjih let pa bo del celotnega kontingenta letos namenjen odkupu izdelkov in proizvodov ki jih bodo italijanski razstavljalci prikazali na majskem sejmu. S tem se bo izbor razstavljenega blaga znatno obogatil, kar bo nedvomno ugodno vplivalo na uspeh prireditve, ki je bila doslej v tem pogledu nekoliko pomanjkljiva. Jugoslovanski prireditelji so v tej zvezi tudi izjavili, da bodo prepustili ureditev sejmišča več slovenskim podjetjem, ki bodo med seboj tekmovala na nekakšnem natečaju, tako da se bodo stroški za ureditev standov v primerjavi s prejšnjimi leti lahko občutno zmanjšali.

Drugi predpogoj za nemoten potek poslovanja v zvezi z blagovno izmenjavo med italijanskimi in jugoslovanskimi podjetji v okviru sejma «Alpe-Adria» je odprava zamud v bančnem poslovanju. Na ljubljanskem sestanku je prišla do izraza potreba, da se to poslovanje v bodoče čim bolj poenostavi, tako da bodo odpravljeni nekateri postopki, zaradi katerih se dobropis posameznih operacij lahko danes izvrši šele po 40, 50, včasih pa celo po 60 ali 70 dneh. Te zamude so v dobri meri nepotrebne, saj bi lahko poslovanje po računu «Alpe-Adria» pri Banca d'Italia lahko nekoliko približali poslovanju po računu «Conto Autonomo» pri istem bančnem zavodu, poleg tega pa gre v tem primeru za dobropis postavk, ki že imajo zagotovljeno kritje (zgodilo se je tudi, da je bilo kritje na banki v nekaj primerih zagotovljeno še preden je stekel ustrezni posel, ta sredstva pa ležijo dalj čas mrtva na banki ter se tudi ne obrestujejo).

Goriško-beneški dnevnik

UKREPI OBČINSKEGA ODBORA V GORICI

Pripravljajo pobratimstvo Gorice s holandskim mestecem Venlo

Obe mesti imata iste značilnosti obmejnega naselja - Odobritev raznih izdatkov, med katerimi tudi za otroški vrtec v Podgori

Občinski upravni odbor v Gorici je imel pretekli torek svojo običajno tedensko sejo, na kateri so odborniki najprej začeli s proučevanjem občinskega proračuna za leto 1965, posebno glede na dohodke.

Župan je predlagal tudi bolj pogoste seje odbora, da bi lahko zaključili s proučevanjem številnih argumentov občinske uprave ki čakajo, da bodo prišli na vrsto. Poročal je tudi o razgovorih za navezanje stikov za pobratimstvo s holandskim mestom Venlo, ki ima podobne značilnosti kot Gorica. Je to mesto s 60 tisoč prebivalci v bližini meje z Nemčijo in torej ima podoben gospodarski in kulturni položaj.

Odborniki so nato odobrili številne upravne ukrepe. Podžupan Lupieri je omenil jamstvo goriške občine za najetje posojila od strani družbe Autovie Venete, ki gradi avto cesto Trst - Benetke. O tem bo razpravljal občinski svet. Svetu bodo predložili v odobritev tudi odstop občinskega zemljišča za potrebe strokovne šole za gradbene delavce.

Odbornik De Simone je predlagal plačilo notarskih stroškov za posojilo v znesku 60 milijonov, ki ga je občina najela pri ustanovi INA za ureditev Rdeče hiše. Proučili so tudi spremembe v proračunu za 1964 kot jih je popravila centralna komisija za krajevne finance, ki je pooblastila občinsko upravo za najetje posojila za kritje občinskega primanjkljaja.

Odbornik za šolstvo Lodi je predlagal v odobritev izdatke za popravilo nekaterih šol ter strošek, ki so ga morali doplačati ustanovi ONAIRC za ponovno otvoritev slovenskega otroškega vrtca v Podgori. Pravtako so odobrili 300 tisoč lir dodatnih stroškov za italijanski otroški vrtec v kazermetah, ki bi ga sicer morali zapreti zaradi premajhnega števila otrok, ki ga obiskuje. K stroškom za ta vrtec je prispevala tudi prefektura.

Na seji so odobrili nadalje 4,6 milijona lir kot povračilo ACI za vzdrževanje cestne signalizacije.

Ob koncu so ugodili tudi prošnji pokrajinske turistične ustanove, ki namerava tudi letos organizirati v mestnem parku v dolini Korna razstavo psov. Pravtako so sklenili, da bodo predložili občinskemu svetu predlog za izplačilo 150 tisoč lir podpore pevskemu društvu Seghizzi.

Dar goriške trgovke za vrtec v Podgori

Gospa B. Kerševani, ki ima trgovino s kolesi in elektrotehničnimi proizvodi na Korzu Italia 76 v Gorici, je preko Podpornega društva za Goriško darovala za slovenski otroški vrtec v Podgori dva otroška tricikla. Včeraj dopoldne sta predstavnika društva izročila dar otrokom v vrtcu, ki so ga bili zelo veseli in so hoteli obe vozili takoj in vsi naenkrat preizkušati.

Pred kratkim je Podporno društvo darovalo temu vrtcu 20 tisoč lir za najnujnejše potrebe in je to sedaj drugi dar na malčke iz Podgore, ki se darovalcem prav lepo zahvaljujejo.

Prešernova proslava v Doberdobu

Prosvetno društvo «Jezero» iz Doberdoba priredi v nedeljo 21. t. m. ob 15.30 popoldne v domači prosvetni dvorani Prešernovo proslavo z zanimivim kulturnim sporedom. Domačine vabijo k čim večji udeležbi.

MED DANAŠNJO DVEURNO STAVKO

Sindikalna zborovanja o krizi na Goriškem

Sindikalisti bodo govorili v Gorici, Tržiču, Gradežu, Gradiški in Krminu

Kot je bilo sklenjeno prejšnji mesec na zborovanjih, ki jih je organizirala zveza industrijcev v Tržiču ter na nedavnem zborovanju predstavnikov krajevne uprave in gospodarskih združenj, ki so ga sklicali trije sindikati v sejni dvorani trgovinske zbornice pretekli torek, bo danes na vsem Goriškem splošna protestna manifestacija, katere namen je opozoriti osrednje državne oblasti in vse forume, ki imajo pri tem kaj opravka, na vedno hujšo gospodarsko krizo, ki je zajela predvsem goriško industrijo in gradbeni sektor.

Za izboljšanje položaja so nujno potrebni nagli in učinkoviti ukrepi, med katerimi so večja naročila, ki jih je treba preskrbeti zlasti za državno industrijo IRI in za tekstilno industrijo.

Ker se kriza negativno odraža tudi v trgovini, so trgovci preko svoje zveze podprli akcijo sindikatov ter se bodo udeležili današnje splošne dveurne protestne stavke z zaporo vseh trgovin na Goriškem od 10. do 12. ure

Med tem časom so sindikati pripravili številna zborovanja, ki se bodo začela povsod ob 10.30 uri. Tako bo v veliki dvorani UGG govoril pokrajinski tajnik CISL Marinello, v Tržiču na Trgu republike pokrajinski tajnik CGIL Bergomas, v kinu Excelsior v Gradežu pokrajinski tajnik UIL Lodolo, v Gradiški v kinu Eden pokrajinski tajnik FIOM Papais ter v Krminu predstavnik CISL Padovan v občinskem gledališču.

Govorniki bodo povsod orisali gospodarski položaj na Goriškem, ki je privedel do množičnih odpustov v industriji in gradbeništvu, ter o pomenu skupnega nastopa vsega prebivalstva za dosego potrebnih ukrepov za odpravo brezposelnosti in krize.

SOVODENJCI IN RIBIČI SE PRITOŽUJEJO

Neurejeno smetišče ob Soči povzroča škodo in bacile

Ali namerava goriška občinska uprava nabaviti pripravo za predelavo smeti? - Ribji zarod se umika drugam

Kmetje iz Sovodenj in Škrlji, ki imajo svoje travnike in polja ob Soči od Štandreža proti Sovodnjam, se stalno pritožujejo zaradi mestnega smetišča. Odkar je namreč goriška občina iz zdravstvenih razlogov zaprla prejšnje smetišče v bližini Rojc, ki ga je imelo v zakupu ter ga je upravljalo društvo neposrednih obdelovalcev iz Štandreža, so prenesli odlagališče za smeti malo nižje proti Sovodnjam. Tu odlagajo najraznovrstnejše odpadke in v nasprotju v Štandrežci, ki so jih odbirali ter uporabljali kot gnojilo, kar se je uporabiti dalo, se tu potem nihče več ne briga za take odpadke.

Posledica je, da voda odplavlja vso nesnago dalje, ter jo potem pušča na travnikih in poljih vzdolž svojega teka, zlasti v neposredni bližini Sovodenj. Često je tu prava poplava raznih konzervnih škatelj, usnjenih, gumijastih in drugih odpadkov, da lastnik travnika ne ve, ali bo še lahko kosil travo na njem ali naj pusti vse v nemar.

Goriška občinska uprava se je menda že ukvarjala z mislijo, da bi si nabavila potrebno napravo za predelavo smeti v gnojilo, ki bi ga lahko potem proti primerni odškodnini odstopila bližnjim kmetom; tudi so obljubili, da bodo smeti sežigali. V obeh primerih pa je ostalo samo pri obljubah, namesto tega pa hoče občinska uprava v okviru zakona 167 uničiti še tisto vrtnarstvo, ki tukaj vkljub vsem oviram uspeva. Pravijo, da bi bile naprave za predelavo predrage. Toda če so jih nabavile in se jim to izplača, tudi manjše občine kot je goriška, potem bi se splačalo tudi njej.

Tudi goriški ribiči se pritožujejo zaradi teh smeti, ki se nabirajo tudi na dnu struge ter ovirajo ribolov, ribe pa odganjajo, da si iščejo druge bolj primerne prostore za svoje bivališče in razplojevanje. Goriški ribiški krožek šteje 117 članov, od katerih jih je 90 iz Gorice, 10 iz Sovodenj in 17 iz Kaprive. Ti si prizadevajo, da bi obogatili svoja lovišča z ribami in vlagajo vsako leto v Sočo in Vipavo nov podmladek. Njihova prizadevanja pa so otežkočena prav zaradi smeti in odpadkov industrije, ki jih spuščajo v reko ter deloma tudi zaradi manj disciplineranih ribičev, ki prihajajo od drugod ter pustošijo ribjo zalego na tem področju.

Vsekakor bi bilo treba nekaj ukreniti, da bi se odpravilo tako stanje. To narekujejo ne samo zgoraj navedeni razlogi, ampak tudi zdravstveni oziri, saj ti odpadki, zlasti v poletnih mesecih, širijo naokoli smrad in bacile raznih bolezni.

Včeraj popoldne so pripeljali v goriško bolnišnico 12-letnega Lucia Medeota iz Moše, Ul. D'Annunzio 6, ki je okrog 14.30 padel z drevesa, ko se je mudil v bližnjem gozdu. Zdravniki so pri pregledu ugotovili, da si je deček zlomil levo roko v zapestju ter so ga pridržali na zdravljenju s prognozo okrevanja v 30 dneh.

Dve nezgodi na delu

Včeraj okrog 13. ure je prišel v goriško civilno bolnišnico po zdravniško pomoč Jožef Černic iz Rupe št. 7, ki dela pri mizarskem podjetju Olivieri v Ul. Cipriani v Gorici. Pri delu v omenjeni delavnici se je ranil na palcu desne roke. Nudili so mu prvo pomoč s prognozo okrevanja v 15 dneh.

Ob 17. uri pa je prišel po pomoč 17-letni Antonio Gazzillo, mehanični vajenec iz Gorice, Ul. Piave 5, ki je zaposlen v livarni Prinzi v Štandrežu. Ko je šel preko dvorišča tovarne se je zbodel na levi nogi na žeblju.

Mopedist je padel v Štandrežu

Včeraj popoldne se je 47-letni Vittorio Caparuccio, ki stanuje v Štandrežu Ul. Pasubio 1, odpravil s svojim mopedom na delo v Podgoro, kjer je zaposlen v tamkajšnji tekstilni tovarni. V Kraški ulici, ki je na nekaterih mestih precej posuta z gramozom, pa je izgubil kontrolo nad svojim vozilom in padel. Z avtom Zelenega križa so ga odpeljali v goriško civilno bolnišnico, kjer so mu ugotovili udarec na hrbtu in zlom desne noge v kolenu ter so ga pridržali za 20 dni na zdravljenju.

CITATELJI NAM PISEJO

Nevarna vožnja v predoru pod Gradom

V predoru pod goriškim grajskim hribom je vedno več prometa. To je popolnoma razumljivo, saj pelje tod skozi najkrajša pot iz središča mesta, s Travnika, proti mejnemu prehodu pri Rdeči hiši.

Kot znano so ta predor napravili med drugo svetovno vojno v režiji organizacije Todd. Kot vsa dela izvršena v vojnem času in z drugačnimi cilji kot pa jim lahko služijo v mirnem času, je bil predor izdelan bolj grobo in na hitro. Pozneje so vanj napeljali električno razsvetljavo, drugo pa je ostalo vse po starem, vštevši pločnike, ki so tudi sedaj vse prej kot urejeni.

Kot rečeno, gre skozi vedno več pešcev, kolesarjev in predvsem motornih vozil vseh vrst proti bloku pri Rdeči hiši ali pa od njega. Zato je pomanjkljiva razsvetljava v predoru vedno bolj očitna in prav bi bilo, da bi jo mestna uprava izboljšala, preden se bo pripetila kakšna večja nesreča. Zaradi slabih pločnikov so namreč ljudje prisiljeni, da hodijo po cestišču, kjer jih vozniki avtomobilov često opazijo šele v zadnjem trenutku in če vozijo le količkaj bolj naglo, lahko pride do nesreče. Tudi po drugih krajih imajo navado, da take predore podnevi bolj močno osvetlijo, da tako vozači nimajo prevelike razlike med dnevno svetlobo zunaj in umetno v predoru in lahko bolje kontrolirajo cestišče pred seboj. Ponoči se tako razsvetljavo lahko zmanjša. To bi menda ne bilo povezano s posebno velikimi stroški in je najmanj, kar bi lahko občinska uprava ukrenila.

Sportno združenje «DOM» vabi dne 27. februarja 1965 ob 21. uri na tradicionalni predpustni ples

«NOČ V TROPSKEM SVETU»

ki bo v dvorani pri «Zlatem pajku» Verdijev korzo št. 13

Vstop z vabili

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 6,6 stopinje ob 14.50, najnižjo 5,4 stopinje pod ničlo ob 6.50, povprečne dnevne vlage je bilo 50 odstotkov

ZLOČIN PRI RICMANJIH PRED TRŽAŠKIM POROTNIM SODIŠČEM

Javni tožilec najavil zahtevo po najstrožji kazni za Primija

Dr. Ballarini je podrobno razčlenil značaj morilca, značaj žrtve in potek dogodka in oporekal morilcu pravico na vsakršne olajševalne okoliščine

«Zahteval bom — je dejal včeraj zjutraj javni tožilec dr. Ballarini, napovedujoč svoje dokončne zaključke glede kazenske odgovornosti obtoženca Maria Primija za umor lastne sestrične Ade Spadaro — da porotniki spoznajo obtoženca za krivega vseh obtožb, ki jih navaja obtožnica ter da ga obsodijo na najstrožjo kazen. Direktno ni javni tožilec izgovoril besede «dosmrtna zaporna kazen», toda ta smisel njegovih besed je bil povsem jasen, saj je malo prej dejal, da je italijanski kazenski zakon predvidel za časa fašizma smrtno kazen za te vrste zločinov. (To kazen so pozneje spremenili v dosmrtno ječo.) V tej zvezi je dr. Ballarini omenil, da je bil nekaj pred koncem zadnje vojne priča nekega procesa na Reki, kjer so obsodili na smrt dva policijska stražnika, ki sta zagrešila podoben zločin. Kazen je bila tedaj tudi izvršena.

Za javnega tožilca ne obstaja nikakršen dvom: Primi je skušal posiliti svojo mladoletno sestrično in jo je v napadu besnosti, ker se je žrtev branila, zadavil, jo izvlekel iz avta ter zakotalil po bregu navzdol.

«Bilo je lepo sončno jutro tistega dne 1. decembra 1962. Sonce je vzhajalo izza hribov nad Glinščico ter osvetljevalo tragičen prizor pod cesto, ki pelje proti Boljuncu. Med zarjavelimi škatlami konserv, ki so jih odvrgli nedeljski turisti, je ležalo na pol nago truplo mladega dekleta, kateri je zločinska roka pretrgala nit življenja.»

Tako je začel svoj govor dr. Ballarini ter s tem nakazal rdečo nit svojih izvajanj: najprej oris osebnosti žrtve in takoj nato osebnosti morilca.

Kdo je bila pokojna Ada? Javni tožilec je poudaril, da so si bila vsa pričevanja oseb, ki so poznale dekle, na las podobna. Slo je za deklico, ki je bila sicer žive narave, vesela, toda hkrati tudi prisebna, pametna in disciplinirana. Te njene lastnosti so potrdili tudi njeni šolski predstojniki in profesorji. Žal se je morala odreči šoli, ker je morala doma nadomestiti mater, ki se je zdravila v bolnišnici pri Sv. Ivanu.

Tudi Primi je spočetka prikazal svojo sestrično kot vzor poštenega dekleta. Šele pozneje jo je skušal blatiti, namigujoč na njene morebitne spolne odnose z bližnjimi sorodniki. Pokojna Ada se je zaradi svoje mladoletne neizkušenosti pustila zapeljati od bratranca, ki je bil skoraj 20 let starejši. Gotovo je — je pribil tožilec — da je prav Primi zapeljal dekle ter se mora torej zagovarjati tudi glede ustrezne obtožbe.

Kakšna pa je Primijeva osebnost?

Obtoženec je popolnoma zmožen pravilnega presojanja in hotenja — je izjavil dr. Ballarini. Pri tem je skušal izpodbiti vsakršen dvom, ki bi se utegnil poroditi v glavah porotnikov, ker se bodo znašli v trenutku, ko bodo moralj razsojati, pred dvema protislovnima ugotovitvama zdravniških izvedencev. Primija je najprej pregledal ravnatelj kriminalne umobolnice v Reggio Emilii dr. Manto, ki ga je spoznal za nesposobnega pravilnega presojanja in hotenja. Tej tezi se je javni tožilec upri trdeč, da obstajajo v izvedenčevem poročilu določena protislovja: nemogoče je namreč govoriti o soobstajanju psihične božjasti in nekaterih drugih psihičnih motenj, ki ne izključujejo kazenske odgovornosti. Psihični božjastnik pozabi na vse dogodke, ki so se odigrali ob bolezenskem napadu. Pri Primiju se kaj takega ni zgodilo, saj se je obtoženec vedno dobro spominjal vseh podrobnosti, ki so spremljale tragedijo nad Ricmanji.

Primi je introvertven nasilnež, ki je večkrat v življenju dokazal svoje nebrzdane nagone. Spolno se je začel izživljati že v zgodnji mladosti in je vedno dokazoval svoj nasilen značaj s tem, da je fizično nastopal proti ženskam, ki so mu bile blizu (pri tem je tožilec omenil neki dogodek, do katerega je prišlo v Nemčiji).

Gre za človeka, ki ima vzvišeno mnenje o sebi. «Vi me ne morete razumeti» — to je refren, ki ga je Primi vedno ponavljal ob priliki zasliševanj. V resnici pa je to le poskus — je dejal tožilec — da se obtoženec izogne določenim odgovorom na konkretna vprašanja. Potuhnjenost in zvijačnost to sta dve značilnosti njegovega značaja.

Ko je tako orisal obtoženčev značaj, je javni tožilec skušal prikazati potek dogodkov tistega tragičnega dne, ko je Ada izgubila življenje. «Primi je vedno trdil — je dejal dr. Ballarini — da je on hotel prekiniti razmerje s sestrično. Ko slišim govoriti o ljubezenskem razmerju — mi gre na bljuvanje. Kako je mogoče govoriti o ljubezenskem razmerju med tem 35-letnim moškim in še nedoraslim dekletom? Resnica je ta, da je prav Ada Spadaro hotela prekiniti ljubezensko razmerje. In ker se obtožencu ni posrečilo, da bi po mirni poti zadostil svoji pohoti, ker se mu je pač dekle upiralo, je segel po skrajnem sredstvu, ki mu ga je narekoval njegov nasilni značaj: uboj.

Po orisu osebnosti žrtve in obtoženca je javni tožilec na kratko analiziral zaključke policijskega zdravnika dr. Niccolinija, ki je izvršil obdukcijo trupla. V tej zvezi se tožilec ni strinjal z določenimi zaključki zdravniškega izvedenca. S tem se je strinjal, da je Spadarova dobila določene poškodbe na zatilniku, ko je bila še živa. Oporekal pa je, da je do nekaterih poškodb (na nogah) prišlo, ko je bila že mrtva. Te poškodbe je povzročil morilec, je dejal tožilec, ko je hotel zadostiti svoji pohoti. Ta teza je nekoliko osupnila vse prisotne ter se pričakuje, da jo bo dr. Ballarini podprl v nadaljevanju svojega obtožilnega govora z novimi dokazi.

Zločin je strahovit — je pribil tožilec — ter zato porotniki ne bodo smeli biti usmiljeni do obtoženca in mu ne bodo smeli priznati previce do nikakršne olajševalne okoliščine.

Obravnava se bo nadaljevala jutri ko bo dr. Ballarini podrobno analiziral zločinski dogodek ter ga pravno vokviril.

Na začetku včerajšnje obravnave so porotniki zavrnili dve zahtevi obrambe, o katerih smo poročali že včeraj.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

VESTI IZ DOBERDOBA

Čipkarska šola se bo preselila v bivši vrtec

Kdaj bodo namestili slovensko učiteljsko moč za višje razrede?

Kot znano ima čipkarska šola v Doberdobu, kjer uspešno deluje že nekaj let ter je bila najbolj v procvitu ko je zanjo skrbel pokojni ravnatelj industrijske šole iz Gorice Baldocchi, sedaj svoje prostore na županstvu, kjer razpolaga z dvema sobama. Ker pa bo županstvo potrebovalo te prostore za boljšo ureditev občinske ambulante, se bo morala šola preseliti drugam.

Sprva so nameravali sezidati novo šolsko poslopje in je pok. Baldocchi zbral v ta namen okrog pet milijonov lir, kar bi morda zadostovalo. Njegovi nasledniki pa ne marajo ničesar slišati o tej gradnji in nameravajo uporabiti ta denar v druge namene.

Sedaj so našli rešitev v tem, da bodo za potrebe čipkarske šole uredili prostore bivšega otroškega vrtca na trgu Sv. Martina. Delo je že prevzelo podjetje Makuc iz Gorice in z njim bo omogočeno nadaljnje delovanje šole. Domačini pričakujejo tudi, da bo vodstvo namestilo slovensko učiteljico za teoretičen pouk tudi za višje razrede, kjer je sedaj prekinjen prav zato, ker gojenke želijo pouk v svojem jeziku, do česar imajo polno pravico, ter je tak pouk potreben tudi zaradi boljšega obvladanja učne snovi.

Seja odbora trgovinske zbornice

Včeraj popoldne ob 16. uri je bila seja upravnega odbora trgovinske zbornice, ki ji je predsedoval inž. Rigonat. Ob tej priliki so obravnavali številne gospodarske probleme, ki so bile na dnevnem redu. Med drugim je bilo govora tudi o konzorciju za zaščito tipičnih vin ter o poročilu pokrajinske komisije za živinorejo o delovanju v preteklem letu na tem področju.

Kino na Goriškem

predvaja danes, 18. t. m. ob 18. uri barvni film:

LA RIVOLTA DI FRANKENSTEIN

(FRANKENSTEINOV UPOR)

Igra PETER CUSHING Režija: FREDDIE FRANCIS

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 18. t. m. z začetkom ob 19.30 uri komični Paramount film:

OMICRON

Glavni igralec: RENATO SALVATORE

Prepovedan vstop mladini pod 14. letom!

DELOVANJE SPD V GORICI

V nedeljo bo občni zbor z volitvami novega odbora

V sredo bo predavanje o Bolivijskih Andah - Pustni izlet na Tržaško

Pretekli torek zvečer je imel odbor Slovenskega planinskega društva v Gorici sejo, na kateri so se odborniki pogovorili o podrobnostih glede priprave rednega letnega občnega zbora društva, ki bo v nedeljo 21. t. m. točno ob 10. uri v prostorih kluba «S. Gregorčič» na Verdijevem korzu 13, v Gorici. Letošnji občni zbor bi moral biti še bolj zanimiv in z večjo udeležbo kot prejšnja leta, ker je v lanskem letu pristopilo precej novih članov, zlasti mladine; poleg tega pa je letos nekako jubilejno leto, saj bo v drugi polovici leta minilo 20 let, odkar je bilo društvo obnovljeno po vojni. Na seji so se pogovorili tudi o seznamu kandidatov, ki jih bodo predložili občnemu zboru za izvolitev novega odbora.

V istih prostorih bo prihodnjo sredo ob 20.30 uri SPD priredilo zanimivo planinsko predavanje za člane in prijatelje. Znan tržaški planinec Sandi Blažina, ki je bil leta 1964 vodja jugoslovanske odprave v bolivijskih Andah v Južni Ameriki, bo predaval o tem izrednem planinskem podvigu. Predavanje bo spremljalo kakih 200 barvnih diapozitivov.

SPD bo priredilo tudi letos na pustni torek avtobusni izlet za člane in prijatelje. Tokrat bodo šli na Tržaško, kjer se bodo ustavili najprej na razgledni točki Sv. Primož blizu Proseka, nato pa bodo krenili v Veliki Repen, kjer bo v gostilni Furlan družabna zabava z godbenim ansamblom Elio iz Podgore in bogatim srečolovom. Vpisovanje za ta izlet bo pri A. Košuti v Gorici, Ul. Mameli 8. Odhod avtobusa je predviden za 14. uro ter bo vozil s Travnika v Gorici, skozi Podgoro in Štandrež ter Sovodnje in Gabrje dalje proti Trstu.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna CRISTOFOLETTI na Travniku, telefon 29-72.

VČERAJ DOPOLDNE V GORICI

Zidar in delavec iz Podgore padla z zidarskega odra

Oba so pridržali na zdravljenju v bolnišnici za 20, oz. 10 dni

Včeraj dopoldne nekaj po 10. uri so poklicali rešilni avto Zelenega križa v Ul. Brigata Pavia, kjer sta se pri delu na vrtu bivše bolnišnice ponesrečila dva delavca, ki sta bila zaposlena pri gradnji nekega zidu in urejevanju odtoka za odpadne vode.

Bila sta to 22-letni Damijel Stanta iz Podgore, Ul. Sassari, ter 24-letni zidar Jurij Komauli pravtako iz Podgore, kjer stanuje v poslopju otroškega vrtca. Oba sta padla z zidarskega odra, z višine kakih 2 metrov ali nekaj več ter se pri tem poškodovala.

Takoj so ju odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so Komauliju ugotovili poškodbe na hrbtu in pretres možganov ter so ga pridržali za 10 dni na zdravljenju. Stanta pa si je pri padcu zlomil desno nogo, dobil številne manjše poškodbe po telesu ter pretres možganov. Pridržali so ga s prognozo okrevanja v 20 dneh.

Oba sta delala pri podjetju Faganel, ki je prevzelo gradnjo in ureditev okolice na omenjenem vrtu.

Kino

VERDI. 17.00: «Piombo rovente», B. Lancaster in T. Curtis, črnobeli film; mladini pod 16. letom vstop prepovedan, zadnja predstava ob 22.

CORSO. 17.00: «Vangelo — Secondo Matteo». V okviru cinemaforuma — Režira Pier Paolo Pasolini; zadnja predstava ob 22.

MODERNISSIMO. 16.00: «Il piacere e il mistero», barvni kinemaskopski dokumentarni film o Indiji, mladini pod 18. letom prepovedan; zadnja predstava ob 22.30.

VITTORIA. 17.00: «Il trionfo di Scotland Yard», M. Saad in B. Foster, črnobeli film E. Wallaceja; zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.15: «Winchester 73: le fuorilegge del West», M. Castle in V. Davis, ameriški črnobeli film; zadnja predstava ob 21.30.

šport šport šport šport šport

V ČETRTFINALNI TEKMI ZA EVROPSKI POKAL

INTER s 3:1 (0:0) premagal Rangers

Suarez in Peirò (2) strelca za Milančane

MILAN, 17. — Inter je v prvi četrtfinalni tekmi za pokal evropskih prvakov premagal danes Rangers iz Glasgowa 3:1. Po prvem zelo izenačenem polčasu, ki se je končal brez gola, so domačini v II. polčasu ostro pritisnili in prišli v 3' s Suarezom v vodstvo. Dve minuti kasneje je Peirò z glavo usmeril v mrežo žogo in podvojil rezultat. Isti igralec je v 6' dosegel zadnji gol za domače barve. V 19' pa je Forrest dosegel za Rangers častni gol.

Kotov je bilo 5:1 za Inter.

Za pokal sejemskih mest

Juventus 1 Lokomotiv 1

TURIN, 17. — Juventus ni mogel v prvi tekmi tretjega kola za pokal sejemskih mest preko neodločenega izida. V prvem polčasu je sicer vodil pred enajstorico Lokomotiv iz Plovdiva po zaslugi Menichellija, ki je dosegel v 36' prvi gol dneva. Bolgari so v drugem delu igre bolje zaigrali in v 26' je Muletorov izenačil. Končni izid 1:1.

DISCIPLINSKI UKREPI

MILAN, 17. — Sportni sodnik je danes diskvalificiral za dve nedelji Lessija (Livorno) in Mantovanija (Triestina). Z enodnevno diskvalifikacijo je kaznoval tudi Tržačana Frigerija, medtem ko je bil Sadar kaznovan z opominom.

ITALIJANSKO SMUČARSKO PRVENSTVO NOVINARJEV

Naš urednik *Gorazd Vesel* prvi v včerajšnjem smuku

Med publicisti najboljši Kuehne iz Neaplja - Danes tekmovanje v veleslalomu

PONTE DI LEGNO - TONALE, 17. — Na letošnjem državnem prvenstvu novinarjev-profesionalcev v smuku za trofejo «Scotland» je zasedel prvo mesto urednik Primorskega dnevnika iz Gorice Gorazd Vesel, ki je v splošni lestvici, v kateri so tudi publicisti, na petem mestu. Jutri bo tekmovanje v veleslalomu, ki s pridobljenimi točkami v smuku velja za lestvico kombinacije. Pred našim urednikom so samo štirje publicisti, ki pa tekmujejo v svoji kategoriji. V smuku je tekmovalo 41 udeležencev, ki zastopajo skoraj vse dnevnike, tednike in RAI TV. Rezultati današnjega tekmovanja v smuku so naslednji:

Kategorija «novinarji - profesionalci»:

1. **Gorazd Vesel** (startna številka 15) Stampa giuliana **Primorski dnevnik** 1'28"7
2. Eugenio Bartolini, Stampa lombarda, «Italia», 1'33"6
3. Alfredo Pigna, Stampa lombarda, Domenica del Corriere 1'39"7

Kategorija «publicisti»:

1. **Italo Kuehne** (startna štev. 2) «Roma» iz Neaplja, 1'24"4
2. Vitalino Damioli «Arbiter», 1'27"
3. Gawronsckj Jaš, Telegiornale Roma, 1'27"4
4. Arisi Rota, Telegiornale Milano, 1'27"7.

* * *

Organizacija državnega prvenstva italijanskih novinarjev je zaupana družbi «Paradiso», ki je lastnica številnih vlečnic in nihajne žičnice na prelazu Paradiso. Od vseh je po svojih dimenzijah in tehničnih konceptih najpomembnejša 2600 metrov dolga vlečnica s sidrami, ki ni samo najdaljša v Italiji, ampak tudi v Evropi. Vlečnica, ki se imenuje «Bleisa», trikrat menja smer. Speljana je namreč v skladu s konfiguracijo terena ter pripelje smučarja v anfiteatralno gorsko dolino do nadmorske višine 2500 m, od koder je speljana 3,5 km dolga turistična proga, ki se konča na prelazu Tonale. V načrtu imajo novo 10 km dolgo progo, ki se bo končala na polovici poti med Ponte di Legno in Tonalom, kjer bodo čakali avtobusi, ki bodo smučarje pripeljali spet do prelaza.

Od zgornje postaje nihajne žičnice na prelazu Paradiso, bodo v prihodnjih treh letih zgradili drugi trakt, katerega zadnja postaja bo tik pod 3300 m visokim vršacem. Tam imajo sedoj posebno vozilo — snežnega mačka — ki vleče poleti smučarje po ledeniku navzgor. Smučarska sezona traja namreč v tem kraju skoraj vse poletje.

Vsi napori tukajšnjih turističnih delavcev težijo predvsem za tem, da privabijo turiste iz Milana, ki je dovolj velik rezervat tako za poletni kakor za zimski turizem.

GORAZD VESEL

KOŠARKARSKO PRVENSTVO MOŠKE I. LIGE

Ponovna zmaga Simmenthala s troštevilčnim izidom

Silovit odpor Goriziane v Bologni

Ignis — Fonte Levissima 77:49. Tekma, za katero izid je vladalo največje zanimanje se je zaključila s polno zmago vareške petorke. Igralci iz Cantuja pa so na drugi strani povsem razočarali in so pred močnimi nasprotniki izgledali kot novinci. Bilo je predvidevati, da bo Fonte Levissima ponovila svoje odlične domače nastope in da bo prisilila na poraz tudi slavnega nedeljskega gosta, kot je storila v uvodni tekmi letošnjega prvenstva z bolonjskim Knorrom.

Domačini so razočarali vsi po vrsti, niti eden izmed njih se ni rešil in Ignisovi atleti so tako imeli proste roke. To so seveda izkoristili v polni meri ter so si lahko dovolili, vsaj v zaključnih minutah, poskusne akcije v predvidevanju povratnega dvoboja s Špartakom iz Brna, ki bo nocoj.

Medtem ko so vsi pričakovali padec Ignisa v Cantuju, bi nam presenečenje že skoro prišlo iz bolonjske telovadnice: igralci Knorra so bili namreč precej dolgo časa brez moči pred odlično obrambo gostujoče Goriziane, ki je tudi v napadu odgovarjala s košem na vsak domači zadetek. Goriziana je tako potrdila svojo trenutno odlično kondicijo in je prisilila tudi Knorr, da je vložil v tekmo vse svoje sile. Prvi polčas se je zaključil z izenačenim izidom. Goričani pa so zadržali še nekaj minut drugega dela tekme, nato pa so domačini le prevzeli pobudo v svoje roke in končno zmagali.

Ker sta se izjalovila napada outsiderjev Ignisu in Knorru, je nedeljsko presenečenje pripravila Reyer. Beneška petorka se je namreč vrnila z gostovanja v Livornu s polno bisago. Izkoristila je namreč nepopolno sestavo tamkajšnje ekipe, ki je nastopila brez dveh diskvalificiranih stalnih igralcev. To pa ne zmanjšuje realnega pomena Reyerja, ki si je tako utrdil položaj v lestvici.

Simmenthal se je kot kaže že privadil troštevilčnemu rezultatu in zato je tudi v domačem derbyju s petorko All'Onestà prekoračila stotico. Tudi tu je bilo pričakovati bolj izenačeno tekmo, vendar se boljša igra Simmenthala ni dala vkleniti v močvirje osebnega antagonizma in je prišla na dan že ob samem začetku, kar je seveda dalo pečat vsej tekmi in njenemu zaključku.

Tekma Biella - Fides nam je nudila vse kar je bilo pričakovati. Izenačeni ekipi sta zaigrali antagonistično in se stalno menjavali v vodstvu. V poslednjih minutah pa so domačini ob podpori svojih navijačev zbrali še zadnje moči, trikrat zaporedoma zadeli cilj ter se tako dokončno odlepili od zasledovalcev.

Bolj miren je bil potek tekme v Rimu, kjer sta se pomerili Stella Azzurra in Petrarca. Rimljani so imeli malo prednost že po prvih dvajsetih minutah igre, v drugem polčasu pa so si s koristnejšo taktiko nabrali še večji naskok, s katerim so nato kljubovali finišu gostov.

Tudi po tem kolu je ostal višji del lestvice nespremenjen. Drugačno stanje pa bomo lahko zasledili pri samem vrhu že po prihodnji nedelji, ko bo na sporedu dvoboj med Ignisom in Knorrom. Če bodo Bolonjčani «zavzeli» igrišče v Vareseju, bodo njihovi upi na drugo mesto upravičeni in istočasno bodo skoraj stoodstotno pripomogli Simmenthalu k dokočni zmagi.

I. PATRIZIO

IZIDI

*Stella Azzurra — Petrarca	77:60
Simmenthal — *All'Onestà	105:83
Ignis — *Fonte Levissima	77:49
*Knorr — Goriziana	77:57
Reyer — *Livorno	76:63
*Biella — Fides Bologna	63:59

NOGOMET

FIRENCE, 17. — Avstrijska nogometna reprezentanca je danes premagala v prijateljski tekmi Fiorentino 5:1 (3:1). Prvi gol je dosegel Maschio, njemu pa sta odgovorila Kaltenbrunner in dvakrat Floegel. V drugem polčasu sta bila uspešna za Avstrijce še Seitl in Hormayer. Kotov je bilo 4:3 za Fiorentino.

SMUČANJE

Italijani in Avstrijci za tekme v Kranjski gori

KRANJSKA GORA, 17. — Organizacijski odbor FIS A tekmovanja v alpskih disciplinah t. j. slalom in veleslalom, ki bo 27. in 28. t. m. v Kranjski gori, je povabil na to pomembno prireditev smučarje iz **Avstrije, Italije, Francije, Švice,** obeh Nemčij, Poljske, CSSR, Madžarske, Švedske, Norveške in Finske. Tekmovanja se bodo udeležili seveda tudi jugoslovanski tekmovalci.

Nekatere zveze so že pristale na udeležbo in so tudi poimensko najavile reprezentanco. V avstrijski ekipi bodo med drugimi Gerhard Nennning, Adalbert Leitner, Franz Digruber in Stefan Sodat, smučarska zveza Italije pa je prijavila Feliceja De Nicolòja, Giovannija Di Bono, Martina Filla, Gerarda Mussnerja itd.

HOKEJ NA LEDU

HELSINKI, 17. — V prijateljski tekmi, ki je bila sinoči v Tampere, je kanadska reprezentanca premagala finsko 4:2 (0:1, 2:0, 2:1).

SVETOVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

(Ljubljana od 15. do 25. aprila)

Vrsta *(sedanjih in bivših)* svetovnih in evropskih prvakov na seznamu prijavljencev

LJUBLJANA, 17. — Polmenske prijave tekmovalcev in tekmovalk za svetovno prvenstvo dan za dnem prihajajo v organizacijski komite SPENT. Prve tri sezname polmensko prijavljenih tekmovalcev smo že objavili. Seznam tudi z današnjim dodatkom še ni popoln, ker pričakujemo še nadaljnjih dodatkov in sprememb.

LUKSEMBURG

Moški (M): Gasty Krecke, Felix Felten, Carlo Jaminet, W. Langehegermann.

EKVADOR

M: Vincente Guzman, Gerardo Briceno, Luis Rodriguez, Jorge Freile, Edison Ponce.
Ž: Dolly Lecaro.

INDIJA

M: Divan, Khodaiji, Ranganayakulu, Jagamath.
Ž: Uska Sunderraj, Neela Kulkarni, Sunanda Karandika.

ANGLIJA

Ž: (dodatno k prvemu seznamu) Irene Ogus, Judy Williams, Elsie Carrington.

DR KOREJA

M: San Kim Juang, Hi Jun Duk (črtan Neung Hwa Kang.
Ženske vrste v dokončnih prijavah ni.

WALES

M: George Evans, Graham Gear, Dennis Samuel, Allan Thomas.
Ž: Sandra Morgan, Margaret Phillips.

ŠKOTSKA

M: James Carswell in Robert Kerr (odpadeta John Reilly in Edward Still).

ČSSR

M: dodatno Rostislav Štepanek, odpade Jan Chmelik.
Ž: odpade Marie Kruppova.

BOLGARIJA

M: odpade Viktor Kirin.
Ž: odpadeta Emilija Nejkova in Violeta Nikova, dodatno prijavljena Elena Štefanova.

* * *

Na SPENT bo sodelovala vrsta sedanjih in bivših svetovnih in evropskih prvakov. V naslednjem seznamu smo skušali zbrati podatke o vseh nosilcih teh naslovov, ki so do sedaj polmensko prijavljami za tekmovanje na SPENT. Pričakujemo udeležbo naslednjih svetovnih prvakov:

Chuang Tse-tung (LR Kitajska) — svetovni prvak v ekipi Kitajske 1963 in 1961, med posamezniki 1963 in 1961.

Hsu Yin-sheng (LR Kitajska) — svetovni prvak v ekipi Kitajske 1963 in 1961.

Li Fu-jung (LR Kitajska) — svetovni prvak v ekipi Kitajske 1963 in 1961.

Wang Chia-sheng (LR Kitajska) — svetovni prvak v ekipi Kitajske 1963.

Chang Shih-ling (LR Kitajska) — svetovni prvak v ekipi Kitajske 1963, med dvojicami 1963.

Masako Seki (Japonska) — svetovna prvakinja v ekipi Japonske 1963 in 1961, med dvojicami 1963.

Noriko Yamanaka (Japonska) — svetovna prvakinja v ekipi Japonske 1963.

Wang Chih-liang (LR Kitajska) — svetovni prvak v dvojicah 1963.

Koji Kimura (Japonska) — svetovni prvak v mešanih dvojicah 1963 in moških dvojicah 1961.

Maria Alexandru (Romunija) — svetovna prvakinja v ženskih dvojicah 1961 in 1957.

Ichiro Ogimura (Japonska) — svetovni prvak v ekipi Japonske 1959, 1957, 1956, 1955 in 1954, med posamezniki 1956 in 1954, med moškimi dvojicami 1959 in 1956, med mešanimi dvojicami 1961, 1959 in 1957.

Eva Constantinescu - Zeller (Romunija) — svetovna prvakinja v ekipi Romunije 1956, 1955, 1953, 1951 in 1950, med ženskami dvojicami 1955 in 1954.

Agnes Simon (ZR Nemčija) — svetovna prvakinja v ženskih dvojicah 1956 (tedaj je nastopala za Madžarsko).

Leah Neuberger (ZDA) — svetovna prvakinja v mešanjih dvojicah 1956.

Eva Földy - Koczian (Madžarska) — svetovna prvakinja v mešanih dvojicah 1955.

Diana Rowe (Anglija) — svetovna prvakinja v ženskih dvojicah 1951.

Omenjenih 16 igralcev in igralk je skupno osvojila v ekipni, posamezni in parnih konkurencah 43 naslovov svetovnih prvakov. Razen omenjenih so v drugih funkcijah prijavljeni še bivši svetovni prvaki **Johnny Leach** (Anglija), **Ferencz Sido** (Madžarska) in **Jung Kuo-tuan** (LR Kitajska).

Od sedanjih in bivših evropskih prvakov so doslej imenoma prijavljeni:

Alser, Johansson, Bernhardt (Švedska), Stanek, Miko (ČSSR), Rozsas (Madžarska), Berczik (Madžarska), Negulescu (Romunija) ter igralke Rowe, Shannon (Anglija), Földy-Koczian, Lukacs (Madžarska), Simon (ZR Nemčija), Alexandru in Zeller (Romunija).

SPDT

priredi 7. marca na Livku smučarske tekme v slalomu za člane in v smuku za člane, članice in naraščaj.

Vpisovanje na sedežu v Ul. Geppa do 3. marca.

PO NAVODILIH MINISTRA JAVNE VZGOJE

Več športa v šolah

RIM, 17. — Športno udejstvovanje v šolah bodo pospešili in prilagodili zahtevam novega učnega programa. Ministrstvo javne vzgoje je v ta namen razposlalo okrožnice, v katerih pojasnjuje, vedno s strani vzgoje, ki jo ima šport v šolah, da morajo imeti šolska prvenstva največjo možnost razvoja in važnost, ker bo samo tako možna množična udeležba dijakov. Zaradi tega bodo ta prvenstva tudi ob prisotnosti družin študentov.

Navodila omenjajo, da se bo lahko sezona tekov čez drn in strn končala, seveda če bodo vremenske prilike to dovoljevale, tudi dosti pred določenim datumom, ki je naveden na koledarju športnega udejstvovanja. To pa zaradi tega, da bi imela mladina možnost boljše priprave za nastop v drugih atletskih panogah. Udeležba na prireditvah bo možna samo, če bodo imeli prijavljenci za seboj dovolj treninga in če bodo uspeli na izbirnih tekmovanjih. Odbojka in košarka pa bosta morali služiti v glavnem kot osnova za športno udejstvovanje. Vsaka športna skupina bo lahko vpisala v štafetah pokrajinskega prvenstva namesto štiri šest dijakov, ki bodo tvorili reprezentanco šole. V dnevu tekmovanja bodo šole lahko zamenjale samo enega člana in še to na podlagi potrdila dežurnega zdravnika. Na ženskih pokrajinskih prvenstvih ne bodo prepuščene dijakinje, ki so v isti panogi in v isti skupini zmagale že v prejšnjem prvenstvu. Pokrajinskega prvenstva se ne bodo mogli udeležiti dijaki, ki jih je FIDAL uvrstila v seznam «plavih», niti ne tisti, ki so bili že člani juniorske državne reprezentance. Navodila nadalje določujejo, da se bo meddeželnega prvenstva udeležila le štafeta, ki je zmagala na pokrajinskem prvenstvu.

V smučanju bodo za skupino «mladinci» uvedli poleg že predvidenega smuka tudi smučarski tek, za katerega bo lahko vsako šolsko skrbništvo vpisalo dijaka, ki ne nastopa v spustu.

V plavanju bodo uvedli tako za mladince kot za juniorje poleg že predvidenih tekmecev v prostem slogu in hrbtno tudi tekme v prsnem slogu in v štafeti v treh slogih. Reprezentanco šolskega skrbništva bodo sestavljali trije dijaki za vsako kategorijo. Vsak od teh se bo lahko udeležil tekmovanja posameznikov in v štafeti.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Uspeh Postojnčanov *na okrajnem smučarskem prvenstvu* v alpskih panogah

V Logu pod Mangartom so v nedeljo priredili okrajno smučarsko prvenstvo v alpskih in nordijskih disciplinah. Da je smučanje na Primorskem kljub muhastim zimam v zadnjih letih močno privlačno, dokazuje število udeležencev — nad 160. Organizatorji, zlasti domačini, so se dobro potrudili in tako skrbno pripravili proge, da je vse v redu potekalo in tudi rezultati so bili zadovoljivi. V veleslalomu je zmagal Valter Jakob, pri mladincih pa je bil najboljši Milan Jurančič. V tekih so zasedli prva mesta Marijan Uranek, Milan Gajić, Angelca Ržen in Irena Panič. V slalomu je bil spet najboljši Jakob Valter, pri mladincih Milan Jurjavčič in pri mlajših mladincih Janko Krokar.

Na splošno so imeli največ uspehov predstavniki Postojne, medtem ko so v prejšnjih letih prevladovali Idrijčani. To velja zlasti za najmlajše tekmovalce.

* * *

V Sežani je bilo v nedeljo okrajno šahovsko brzopotezno prvenstvo za posameznike. Nastopilo je okrog 30 šahistov. V finalu je zmagal Kovač iz Idrije, ki je zbral 9 in pol točke. Drugi je bil Valenčič iz Sežane z devetimi točkami, tretji pa Stanič iz Anhovega z 8 in pol. V tolažilni skupini je zmagal Šebalj iz Kopra.

V Sežani je bil tudi občni zbor Primorske šahovske zveze, ki šteje 14 klubov z okrog 500 aktivnimi igralci. Eden glavnih problemov je še vedno finansiranje tekmovanj in skrb za kvalitetnejše prireditve. Med najbolj aktivnimi je vsekakor Tolmin, kjer imajo tudi najbolj požrtvovalne šahovske organizatorje. Ena izmed važnih letošnjih nalog zveze bo razširiti šahovsko igro med mladino in ženske ter poskrbeti za kategorizacijo igralcev.

* * *

Veslaški klub Argo v Izoli posveča veliko pozornost mladim kadrom. Pred dvemi leti je zašel klub v dokajšnjo krizo, ker ni dovolj skrbel za naraščaj. Več vrhunskih tekmovalcev je namreč prenehalo tekmovati, zamene pa ni bilo. Te napake se zdaj vsekakor ne bodo več ponovile. Te dni so namreč organizirali v Izoli tečaj za perspektivne mlade veslače, bodoče državne reprezentance. Tečaja so se poleg domačinov udeležili tudi člani veslaških klubov z Bleda, Maribora, Novega mesta in Kopra.

Sicer pa se člani Arga pripravljajo za nove podvige. Tretjemu mestu v Evropi (osmerec) in četrtemu mestu v Tokiu (osmerec) hočejo letos primakniti še kako lovoriko. Razen Baruta, Kleve in Lazarja imajo še nekaj odličnih veslačev, ki bodo imeli pomembno vlogo tako na državnem prvenstvu kakor tudi na mednarodnih tekmovanjih.

Prejšnjo nedeljo je šestorka Bora prepustila po ostri in razburljivi igri obe točki gasilcem iz Ravenne. Na sliki prizor s tekme: gostje skušajo z blokom preprečiti napad borovcev

MEDNARODNI NOGOMET

RIM, 17. — Italijanska nogometna zveza je najavila razpored mednarodnih tekem državne reprezentance do 31. decembra 1965.

V soboto 13. marca v Hamburgu **Nemčija . Italija** (prijateljska tekma).

V nedeljo 18. aprila v Varšavi **Poljska . Italija** (kvalifikacija za svetovno prvenstvo 1966).

V soboto 1. maja v Firencah **Italija-Walles** (prijateljska tekma).

V sredo 16. junija v Malmoeu **Svedska - Italija** (prijateljska tekma).

V sredo 23. junija v Helsinkih **Finska - Italija** (kvalifikacija za svetovno prvenstvo 1966).

V nedeljo 27. junija v Budimpešti **Madžarska . Italija** (prijateljska tekma).

V ponedeljek 1. novembra v Neaplju **Italija . Poljska** (kvalifikacija za svetovno prvenstvo 1966).

V torek 9. novembra v Glasgowu **Škotska - Italija** (kvalifikacija za svetovno prvenstvo 1966).

V torek 7. decembra 1965 v Milanu **Italija - Škotska** (kvalifikacija za svetovno prvenstvo 1966).

M. D. „M. IVAN" TRST

M. ŠAJINOV

«Cvetočih lic...»

9.

Iz delovanja mladinskih društev v Trstu pred štiridesetimi leti

Pevovodstvo pa je bila prednost učiteljstva, ki je bilo zaradi znane Gentilejeve šolske reforme ali premeščeno v notranjost države, ali pa je odšlo v Jugoslavijo. To je bil eden bistvenih razlogov, da v mladinskih društvih nismo imeli te tako važne ljudsko-prosvetne panoge. Pa še en razlog je imel važno vlogo pri vsej stvari. Morda bi bilo eno ali drugo društvo tudi sposobno postaviti na noge moški ali mešani pevski zbor, toda veliko je bilo vprašanje, kje nastopiti z naštudiranim programom upoštevajoč, da nikjer na Tržaškem ni bilo nobene dvorane več. Zategadelj se je polagala veliko večja važnost na tiste panoge prosvetnega dela, ki niso zahtevale velikih prostorov. Zato je skoro vsako društvo gojilo v svoji sredi dramatiko. Dramski odsek je pogostoma nastopal v mnogih društvih in na take prireditve so bila vabljena sosedna mladinska društva, ne da bi se o tem kdajkoli priobčevalo v časopisju. Moram pač poudariti važno dejstvo, da se nobeno mladinsko društvo ni posluževalo časopisnega obveščanja ali reklame za svoje nastope, in če bi takrat, v dobi najbolj intenzivnega dela mladinskih društev, skušali slediti tej aktivnosti iz obvestil, priobčenih v «Edinosti», tedaj bi dobili vtis, da je vladal na Tržaškem popoln kulturni molk. Zaman bi torej iskali v «Edinosti», da ima to ali ono mladinsko društvo sestanek, predavanje, kulturni večer, občni zbor, komemorativno proslavo za tem ali onim pesnikom ali pisateljem. Ne, vsega tega ni bilo, pač pa je «Edinost» veliko priobčevala o športnih dogodkih, kateri, čeprav so vezali in amalgamirali mladino, vendar niso bili po važnosti prvenstveno udejstvovanje.

Tako na primer je bilo v našem društvu veliko razpravljanja o Cankarjevem večeru, katerega smo imeli namen prirediti ob pedesetletnici njegovega rojstva. Končno se nam je le posrečilo prirediti ga v nedeljo, 27. 6. 1926 v prostorih bivšega otroškega vrtca (Šolskega društva). V ta namen so bila razdeljena članstvu vabila za nadaljnjo dostavo Svetoivančanom, da pridejo na proslavo v čim večjem številu. Predaval je prof. Jože Kosovel, Vojček Martelanc pa je recitiral nekatere priložnostne novele. Sliko je preskrbel seveda Bambič, medtem ko sta Milutin Bobek in Majcen prinesla zelenja za okrasitev prostorov.

Mladinsko društvo Zarja v Bazovici (leta 1926-1927)

Drugo važno prosvetno, izobraževalno in predvsem narodnoobrambno delo, ki so ga opravljala vsa mladinska društva, so bila predavanja. Sestanki, z redkimi izjemami, so bili tedenski, in skoro ni bilo sestanka, da ne bi bil združen tudi s predavanjem. Predavanja je imelo naše društvo tudi takrat, ko so se mladinci zaradi preganjanja ali kakega drugega razloga, ki pa je bil vedno le posledica preganjanja, sestajali na prostem, na samotnem, v temi, v na pol ilegali in v največji tajnosti. Da, tudi na takih sestankih se ni pozabilo na predavanja.

Nekje sem že omenil, da je samo Bambič imel v prvi poslovni dobi pet ali šest predavanj. Tem moram dodati še predavanje, ki ga je imel 29. 4. 1926 Gvidon Vesel «O društvenem delovanju». O Veselu naj omenim, da je pozneje, ko se je zaradi pritiska izselil v Jugoslavijo, imel v Zagrebu pomembne uspehe s hibridiranjem sadja, in čeprav ni dosegel Mičurina, so želi njegovi dosežki na tem področju veliko priznanja. Splošno mnenje je bilo, da je morda edino Vesel, od vse naše generacije bil tisti, ki je dosegel otipljive in trajne uspehe celo na znanstvenem področju.

Dne 4. 6. 1926 je imel predavanje Vojko Ferluga «O mladinski ideji». O tem predavanju je bilo v zapisku zabeleženo «da je tov. Ferluga predaval vznešeno o mladinski ideji in o njenem pomenu, o dolžnosti in pravicah mladincev ter o trdem boju, ki so ga morali izvojevati za idejno osamosvojitev». V zapisniku je še dodano, da je koncu «sledil buren aplavz, viden znak zrelosti našega članstva in izraz trdne volje delovati v podanih smernicah».

Dne 17. 6. 1926 je predaval Gabršček «O dolžnosti mladine», in 26. 6. 26 je Vlado Berginc govoril «O postanku zemlje». Podoba je, da je Berginc predaval takrat preučeno za nas in nam je zato obljubil, da bo prišel na enega naših poznejših sestankov predavat o istem predmetu, samo bolj poljudno. Na žalost, predavatelja ni bilo več k Sv. Ivanu. Berginc je še živ in pri Sv. Ivanu je spet društvo. Kdo ve, če bi prišel danes spet enkrat predavat? To je vabilo in Svetoivančani ga bodo hvaležno poslušali!

Dne 15. 7. 1926 je predaval naš član Danilo Udovič «o organih», medtem ko je «o higieni» predaval dne 27. 7. 26 dr. Dorče Sardoč. 12. 8. 26 je bil Bidovec, brat bazoviškega mučenika, tisti, ki je predaval «O alkoholizmu». Tudi 26. 8. 26 je bilo predavanje, toda iz zapisnikov se ne da razbrati ime predavatelja, niti o čem je bilo govora, čeprav je moralo biti predavanje zelo zanimivo, kajti diskusija po predavanju, katere se je udeležilo veliko članov, je bila zelo živahna. Zaradi odsotnosti predavatelja je dne 2. 9. 26 spet vskočil član Danilo Udovič, ki je bolj kakor predavanje vodil nekakšen «prijateljski razgovor».

Pa kdo bi vse to povedal v eni sami sapi! S predavanji se je nadaljevalo tudi takrat, ko društvo ni imelo več prostorov.

Dne 23. in 30. septembra 1926 sta bila dva sestanka na prostem, o katerih, žal, nista ohranjena zapisnika, pač pa sta ohranjena zapisnika sestankov, ki sta bila 7. in 14. oktobra na prostem. Kakšni so bili ti sestanki na prostem in o čem vsem se je na njih razpravljalo, naj ponazorita naslednja dva zapisnika:

XIX. redni društveni sestanek, 7. 10. 1926

Ura 9. Prostori: na prostem.

Dnevni red:

1. Prečitanje zapisnika
2. Društvene zadeve
3. Slučajnosti

(Se nadaljuje)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 50 din, 2.400 din za leto 1965. — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst